

Izvještaj o podacima i informacijama UniCredit Bank a.d. Banja Luka za 2020. godinu

Banja Luka, maj 2021. godine

Sadržaj

1.	Uvod	3
2.	Podaci i informacije o Banci	3
2.1.	Opšte informacije o Banci	3
2.2.	Vlasnička struktura i organi upravljanja Bankom	7
2.3.	Politike naknada	9
2.4.	Strategija i politike za upravljanje rizicima Banke	13
2.5.	Kapital	42
2.6.	Kapitalni zahtjevi i adekvatnost kapitala	45
2.6.1.	Iznosi kapitalnih zahtjeva i stope kapitala	45
2.6.2.	Ukupna i prosječna izloženost Banke	46
2.6.3.	Geografska podjela izloženosti	47
2.6.4.	Podjela izloženosti prema vrstama djelatnosti druge ugovorne strane	48
2.6.5.	Preostala ročnost izloženosti druge ugovorne strane	49
2.6.6.	Bruto izloženosti po značajnim privrednim granama	50
2.6.7.	Promjene po ispravkama vrijednosti tokom perioda	51
2.6.8.	Izloženosti prije i poslije korišćenja kreditne zaštite	51
2.6.9.	Informacije o finansijskoj poluzi	52
2.7.	Likvidnosni zahtjevi	52
2.8.	Založena i nezaložena imovina	53
Poslovna mreža UniCredit Bank a.d. Banja Luka na dan 31.12.2020.		54
Skraćenice		55

1. Uvod

Izveštaj o podacima i informacijama UniCredit Bank a.d. Banja Luka za 2020. godinu (u daljem tekstu: Izveštaj i Banka) je sačinjen u skladu sa:

- Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke („Službeni glasnik Republike Srpske broj 89/2017) i
- Uputstvom za popunjavanje obrazaca uz Odluku o objavljivanju podataka i informacija banke (www.abrs.ba/sr/category/c174).

Kvantitativni podaci u Izveštaju su prikazani na propisanim obrascima.

Podaci su dati u hiljadama KM, ukoliko to nije drugačije navedeno.

Ključni pokazatelji poslovanja, kao i kvantitativni podaci o upravljanju rizicima u poslovanju, objavljeni su u Godišnjem izveštaju Banke za 2020. objavljenom na internet stranici:

<https://www.unicreditbank-bl.ba/bhs/o-nama/poslovanje/finansijski-izvjestaji.html>

2. Podaci i informacije o Banci

2.1. Opšte informacije o Banci

Kao pravni sljedbenik prve banke izgrađene na ovom području „Privilegovane zemaljske banke za BiH - Filijala Banja Luka“, osnovane 1910. godine, Banka ima najdužu tradiciju bankarskog poslovanja u Bosni i Hercegovini. U istoriji dužoj od 110 godina, ova Banka je prošla kroz nekoliko različitih transformacija i uspješno poslovala u različitim pravnim i organizacionim oblicima.

Od 1. juna 2008. godine Banka posluje pod nazivom: UniCredit Bank a.d. Banja Luka i ima sljedeći zaštitni znak, koji se koristi u pravnom prometu i službenim odnosima:

Sjedište Banke je u Banjoj Luci, ulica Marije Bursać broj 7.

Banka pripada evropskoj bankarskoj grupi UniCredit, čije je sjedište u Italiji (u daljem tekstu: Grupa).

Predmet poslovanja Banke obuhvata djelatnosti kako slijedi:

- primanje novčanih depozita i drugih novčanih sredstava,
- davanje i uzimanje kredita, finansijski lizing,
- davanje svih oblika novčanog jemstva,
- kupovina i prodaja instrumenata tržišta novca i kapitala za svoj ili tuđi račun,
- usluge domaćeg i međunarodnog platnog prometa i prenosa novca,
- kupovina i prodaja strane valute,
- izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući kreditne kartice, putne i bankarske čekove),
- čuvanje i upravljanje hartijama od vrijednosti i drugim vrijednostima,
- usluge finansijskog menadžmenta,
- kupovina i prodaja hartija od vrijednosti,
- zastupanje u osiguranju, i
- ostale aktivnosti, koje proizlaze iz gorenavedenih poslova.

Navedene djelatnosti Banke su klasifikovane u skladu sa Zakonom o klasifikaciji djelatnosti i Registru poslovnih subjekata po djelatnostima u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/13) i Uredbom o klasifikaciji djelatnosti Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 8/14), kako slijedi:

64.19 ostalo novčano poslovanje,
64.91 finansijski zakup (lizing),
64.92 ostalo odobravanje kredita,
64.99 ostale finansijske uslužne djelatnosti osim osiguranja i penzionih fondova,
66.12 posredovanje u poslovima sa hartijama od vrijednosti i robnim ugovorima,
66.19 ostale pomoćne djelatnosti u finansijskim uslugama, osim osiguranja i penzionih fondova,
66.22 djelatnost zastupnika i posrednika u osiguranju.

Naprijed navedene aktivnosti Banka obavlja unutar Bosne i Hercegovine, kao i u međunarodnim transakcijama, u skladu sa zakonskim odredbama i dozvolom za rad Banke.

Poreski identifikacioni broj Banke je 4400958880009, a PDV broj je 400958880009.

Žiro račun Banke kod Centralne banke BiH je 551 000 99999999 32.

Banka je svoje poslovanje organizovala po segmentima u skladu sa metodologijom UniCredit Grupe, i to:

1. Korporativno i investiciono bankarstvo,
2. Maloprodaja i
3. Ostalo.

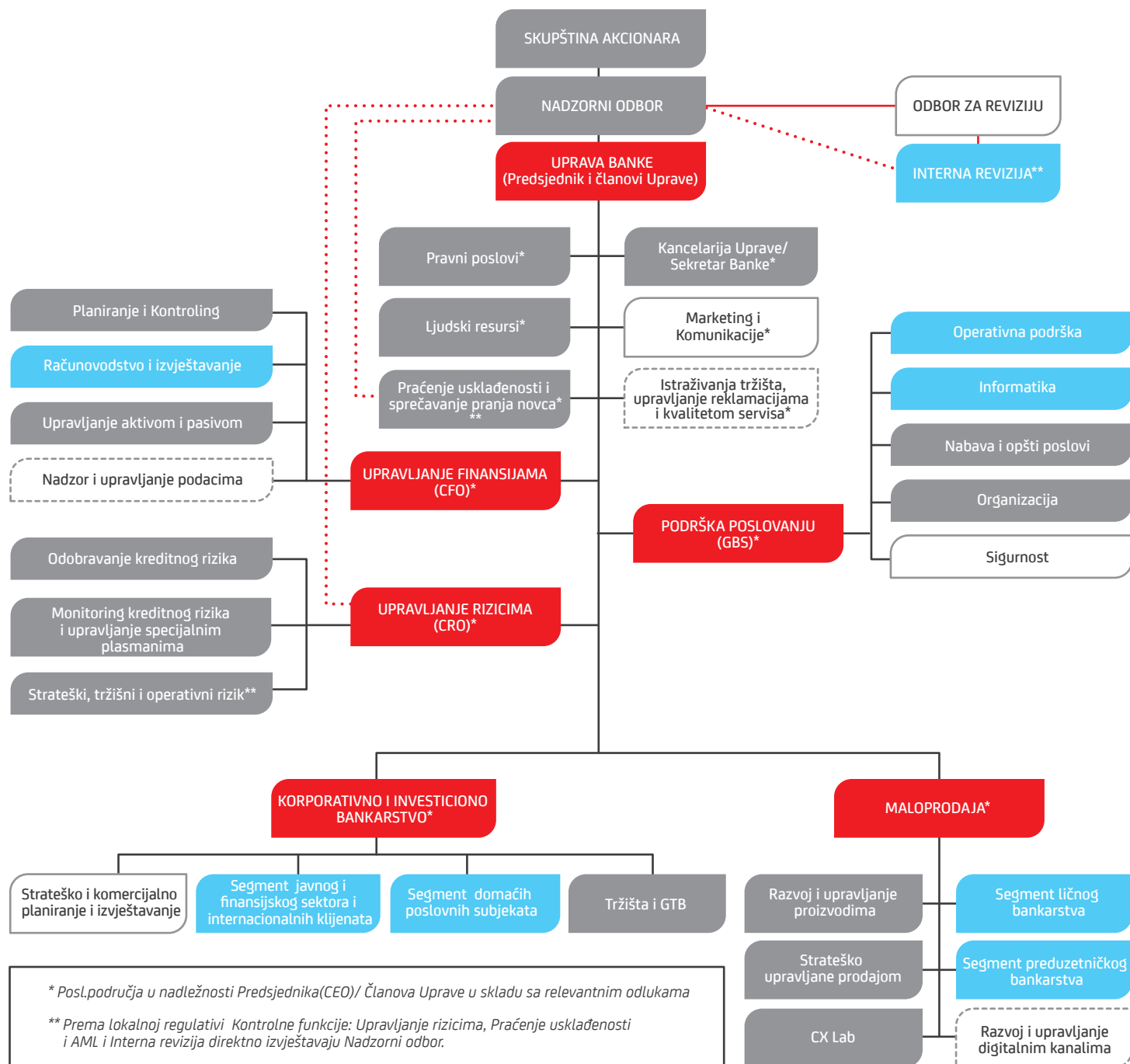
Segment Korporativnog i investicionog bankarstva posluje sa velikim i srednjim domaćim poslovnim subjektima, javnim i finansijskim sektorom, kao i sa internacionalnim klijentima kojima, uz proizvode finansiranja, takođe nudi proizvode iz domena globalnog transakcionog bankarstva i finansijskih tržišta. Posredstvom poslovnih centara Istok i Zapad, strukturisanih prema geografskoj i privrednoj povezanosti, Banka pokriva cijelo područje Republike Srpske i vodi poslovne odnose sa više od hiljadu klijenata, velikih i srednjih po veličini prihoda.

Segment Maloprodaje za klijente obezbjeđuje široku paletu proizvoda i usluga kroz dva područja poslovanja, Lično i Preduzetničko bankarstvo, upravlja mrežom poslovnih jedinica i direktnim kanalima distribucije poput bankomata, mobilnog i elektronskog bankarstva. Poslovna mreža Banke je tokom 2020. godine bila podijeljena u četiri geografski i privredno povezane regije (banjalučko-prijedorsku, dobojsko-gradišku, sarajevsko-bijeljinsku i trebinjsko-fočansku), sa ukupno 36 organizacionih jedinica na kraju 2020. godine.

Segment Ostalo obuhvata: kapital i rezerve, upravljanje aktivom i pasivom, ostale centralizovane operacije, te ostalu imovinu i obaveze, koje nisu pridružene drugim segmentima.

Poslovna mreža Banke je prikazana na karti ispod, a spisak poslovnih jedinica je dat na kraju ovog dokumenta.

Organizaciona struktura Banke na dan 31. decembar 2020. godine

2.2. Vlasnička struktura i organi upravljanja Bankom

U strukturi kapitala jedan akcionar je većinski vlasnik koji raspolaže sa 99,4252% kapitala Banke, a 61 akcionar ima ukupno učešće od 0,5748% i spadaju u kategoriju „malih akcionara“.

Banka u svom kapitalu nema prioritetnih akcija.

Nominalna vrijednost po akciji iznosi 700,00 KM, a knjigovodstvena vrijednost jedne akcije na dan 31.12.2020. godine iznosila je 1.836,36 KM.

Tokom 2020. godine na Berzi su izvršene 2 transakcije trgovanja, u kojima je prometovano 19 akcija ukupne vrijednosti 27.787,50 BAM.

U narednoj tabeli su prikazani akcionari Banke, koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu:

Vlasnička struktura			
Red. Br.	Ime/naziv akcionara, koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu	% učešća	
		Obične akcije	Prioritetne akcije
1.	UniCredit S.p.A. Milano, Italija	99,4252	-

U skladu sa Zakonom o bankama RS i Statutom Banke, organi upravljanja Bankom su: Skupština akcionara, Nadzorni odbor i Uprava Banke. Pored organa upravljanja, Banka ima i Odbor za reviziju i druge odbore u skladu sa propisima i internim aktima.

Skupštinu Banke čine akcionari, koji posjeduju ukupno 138.650 akcija, pri čemu jedna akcija daje pravo na jedan glas.

Na dan 31.12.2020. godine Banka je imala ukupno 62 akcionara sa pravom glasa, od kojih većinski akcionar posjeduje 137.853 akcija sa pravom glasa, a 61 mali akcionar raspolaže ukupno sa 797 akcija sa pravom glasa.

Nadzorni odbor biraju akcionari na Skupštini Banke na period od četiri godine, uz prethodno pribavljenu saglasnost Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

Nadzorni odbor nadzire poslovanje i rad Uprave, a čine ga predsjednik i četiri člana.

Na dan 31.12.2020. godine Nadzorni odbor Banke čine:

Članovi Nadzornog odbora Banke		
Red. broj	Ime i prezime	Kratka biografija (ili link, na kojem je objavljena)
1.	Pasquale Giamboi	Pasquale Giamboi je imenovan na funkciju predsjednika Nadzornog odbora Banke u oktobru 2017. godine. Obavljao je funkciju direktora UniCredit Banca per la Casa S.p.A. U periodu od marta 2011. do oktobra 2013. godine, Pasquale Giamboi je obavljao funkciju direktora Maloprodaje u UniCredit Bulbank AD. Prije toga je obavljao različite funkcije u okviru UniCredita. Od februara 2019. godine je član Nadzornog odbora UniCredit Bank Slovenija d.d.
2.	Daniel Svoboda	Daniel Svoboda je karijeru u UniCreditu započeo u julu 1999. godine u Bank Austria Creditanstalt AG. Funkciju direktora Upravljanja rizicima u FactorBank AG je obavljao od augusta 2003. do marta 2007. godine, a od aprila 2007. do oktobra 2009. godine funkciju direktora odjeljenja za rizike u UniCredit Leasing Slovakia a.s. Od novembra 2009. godine je obavljao funkcije u UniCredit Bank Austria AG, dok od jula 2016. godine obavlja funkciju direktora Monitoringa i specijalnih plasmana Grupe za Centralno Istočnu Evropu.
3.	Laura-Kristina Orlić Margherita Giulia Cerqui	član do 16.10.2020. Margherita Cerqui, magistra poslovne administracije, je član Nadzornog odbora Banke od 17.10.2020. godine. UniCredit Grupi se pridružila polovinom 2016. godine kao šef Odjeljenja za naknade i planiranje ljudskih resursa za korporativno i investiciono bankarstvo, u sklopu čega je radila i kao vođa projekta u okviru Strategija ljudskog kapitala. Od 2019. godine preuzima funkciju suvoditelja Odjela učinka i nagrađivanja na nivou Grupe i nosi odgovornost za oblikovanje okvira za i provođenje procesa upravljanja učinkom i nagrađivanjem, pripremu politika naknada, upravljanje Odborom za naknade, identifikaciju nosilaca rizika na nivou Grupe, razvoj kratkoročnih i dugoročnih podsticajnih sistema i planova, itd. Prije dolaska u UniCredit bila je direktorica za savjetovanje u upravljanju u Oliver Wyman Financial Services.
4.	Perica Rajčević	Perica Rajčević je rođen 1977. u Trebinju, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Diplomirao je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu, a magistarsku i doktorsku tezu iz oblasti monetarne i teorijske ekonomije odbranio na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci. U profesionalnoj karijeri bio je izvršni direktor u preduzeću za unutrašnju i spoljnu trgovinu „Bts Mediteran“, šef Kabineta predsjednika Narodne Skupštine Republike Srpske, direktor filijale Agencije za osiguranje depozita BiH. Bio je narodni poslanik u sedmom sazivu NSRS, te delegat u Kongresu lokanih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope u ime BiH. U periodu od 2012. do 2017. godine je bio član Upravnog Odbora Agencije za bankarstvo Republike Srpske, te rukovodilac tima za isplatu depozita poslije oduzimanja dozvola za rad „Bobar banci“ i „Banci Srpske“. Autor je i koautor preko 10 naučnih radova iz oblasti monetarne, teorijske ekonomije i javnih finansija.
5.	Zoran Vasiljević	http://www.unibl.org/fis/zaposlen/1346-zoran-vasiljevic

Uprava Banke organizuje rad, vodi poslovanje i zastupa Banku.

Upravu Banke imenuje Nadzorni odbor, uz prethodno pribavljenu saglasnost Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

Članovi Uprave Banke u 2020. godini su:

Članovi Uprave Banke		
Red. broj	Ime i prezime	Kratka biografija (ili link, na kojem je objavljena)
1.	Gordan Pehar	predsjednik Uprave https://www.unicreditbank-bl.ba/bhs/o-nama/banka/uprava.html
2.	Nevena Nikšić	član Uprave Banke za Upravljanje finansijama do 31.05.2020.
	Jasminka Bajić	član Uprave Banke za Upravljanje finansijama https://www.unicreditbank-bl.ba/bhs/o-nama/banka/uprava.html
3.	Sladjan Stanić	član Uprave Banke za Upravljanje rizicima do 31.07.2020.
	Dražana Janić	član Uprave Banke za Upravljanje rizicima https://www.unicreditbank-bl.ba/bhs/o-nama/banka/uprava.html
4.	Siniša Adžić	član Uprave Banke za Korporativno i investiciono bankarstvo i Maloprodaju do 30.06.2020.
	Sladjan Stanić	član Uprave Banke za Korporativno i investiciono bankarstvo i Maloprodaju od 01.08.-18.12.2020.
5.	Tsvetelin Petyov Minchev	član Uprave Banke za Podršku poslovanju do 01.03.2021. godine

Odbor za reviziju se sastoji od tri člana, koje imenuje Nadzorni odbor na period od četiri godine.

Na dan 31.12.2020. godine Odbor za reviziju Banke čine:

Članovi Odbora za reviziju		
Red. broj	Ime i prezime	
1.	Jelena Poljašević	
2.	Ante Križan	
3.	Antonija Matošić	

U skladu sa Zakonom o bankama Republike Srpske, Nadzorni odbor Banke je uspostavio sljedeće odbore:

- Odbor za imenovanja
- Odbor za rizike i
- Odbor za naknade.

Članovi ostalih odbora Nadzornog odbora		
Odbor za imenovanja		Učestalost zasjedanja
1.	Laura-Kristina Orlić, predsjednik (do 16.10.2020. godine) Margherita Giulia Cerqui, predsjednik (počev od 17.10.2020. godine)	Po potrebi, najmanje jednom godišnje.
2.	Pasquale Giamboi, član	
3.	Anita Grabner, član	
Odbor za rizike		Učestalost zasjedanja
1.	Daniel Svoboda, predsjednik	Po potrebi, najmanje jednom u šest mjeseci.
2.	Pasquale Giamboi, član	
3.	Sladjan Stanić, član (do 31.07.2020. godine)	
	Dražana Janjić, član (od 01.08.2020. godine)	
Odbor za naknade		Učestalost zasjedanja
1.	Laura-Kristina Orlić, predsjednik (do 16.10.2020. godine) Margherita Giulia Cerqui, predsjednik (počev od 17.10.2020. godine)	Po potrebi, najmanje jednom godišnje.
2.	Pasquale Giamboi, član	
3.	Anita Grabner, član	

2.3. Politike naknada

1) Informacije vezane za postupak, koji se odnosi na donošenje politike naknada, kao i broj sastanaka održanih od strane Nadzornog odbora ili Skupštine akcionara vezano za politike naknada i njihovo provođenje

Na osnovu Zakona o bankama Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ br. 4/17, 19/18 i 54/19) i Odluke o politici i praksi naknada u banci („Službeni glasnik RS“ br. 75/17), Banka je uspostavila proces, koji se tiče upravljanja naknadama, a čija su osnovna načela definisana Politikom naknada.

U skladu sa navedenom regulativom, Politika naknada je usvojena na sjednici Nadzornog odbora održanoj 29.10.2020. godine. Politika naknada je temeljena na Politici naknada UniCredit Grupe, uz prethodnu detaljnu analizu i usaglašavanje sa lokalnim regulatornim zahtjevima.

Usvajanju Politike naknada prethodili su sljedeći koraci:

- usaglašavanje sa ostalim funkcijama u Banci: Praćenje usklađenosti i sprečavanje pranja novca, Pravni poslovi,
- razmatranje od strane Odbora na naknade (i upućivanje Nadzornom odboru na usvajanje prijedloga odluke),
- utvrđivanje prijedloga Odluke o davanju saglasnosti na Politiku naknada od strane Nadzornog odbora (i upućivanje Skupštini Banke na davanje saglasnost),
- davanje saglasnosti Skupštine Banke na prijedlog Odluke o usvajanju Politike naknada,
- usvajanje Politike naknada od strane Nadzornog odbora.

Skupština akcionara je na prvoj sjednici u aprilu 2020. godine, dala saglasnost na Odluku o maksimalnom iznosu varijabilnog dijela naknada za isplatu svim zaposlenima za 2020. godinu, te usvojila Odluku o maksimalnom iznosu varijabilnog dijela naknada članovima Uprave Banke za 2020. godinu. Na drugoj sjednici u septembru 2020. godine, Skupština je dala saglasnost na prijedlog odluke o usvajanju Politike naknada.

Odbor za naknade radi redovno godišnje revidiranje Politike naknada. Politika naknada daje generalni okvir i načela plaćanja i nagrađivanja, a s ciljem osiguravanja transparentnosti u primjeni sistema plaćanja i nagrađivanja.

Odbor za naknade imenovan je od strane Nadzornog odbora, a čine ga dva člana Nadzornog odbora i direktor Ljudskih resursa. Odbor je zadužen za pripremu prijedloga politika i odluka vezanih za plate, naknade, nagrade i druga primanja zaposlenih.

Sjednice Odbora prethode sjednicama Nadzornog odbora, na kojima se usvajaju akti vezani za područje plata i naknada. U toku 2020. godine Odbor za naknade je održao 7 sjednica.

Osim Politike naknada, kojom su definisane osnovne smjernice, usvojeni su i drugi akti, kojima se detaljnije reguliše proces nagrađivanja i to:

- Pravila sistema nagrađivanja Grupe za 2020. godinu, usvojena 30.04.2020. godine.

2) Informacije o vezi između plate i uspješnosti, između ostalog najvažnijim ciljevima uspješnosti, koje je potrebno ostvariti za isplatu varijabilne naknade, broj zaposlenih, na koje se varijabilne nagrade odnose, te kako se te naknade mijenjaju u odnosu na uspješnost poslovanja Banke

U odjeljku 2 Politike naknada definisani su ključni stubovi Politike naknada:

- jasno i transparentno upravljanje kroz efikasne korporativne i organizacijske strukture upravljanja, kao i kroz jasno i striktno upravljanje i pravila;
- usklađenost sa regulatornim zahtjevima i principima dobrog poslovnog ponašanja, štiteći i poboljšavajući ugled kompanije, kao i izbjegavanje ili upravljanje sukobima interesa između uloga unutar Grupe ili prema klijentima;
- kontinuirano praćenje tržišnih trendova i praksi, te svijesti o međunarodnim praksama, s ciljem ispravnog formulisanja konkurentnih naknada, kao i transparentnosti i interne pravednosti;
- održivo plaćanje za održive rezultate kroz održavanje konzistentnosti između nagrade i rezultata, te između nagrada i stvaranja dugoročne vrijednosti za nosioce interesa, kao i kroz poboljšanje postignutog rezultata i sredstava, kojima su ti rezultati postignuti;
- motivacija, zadržavanje i pošten tretman svih radnika, s posebnim težištem na talentima i resursima ključnim za ostvarenje misije.

Način utvrđivanja plate radnika je definisan Pravilnikom o radu Banke, gdje je u članu 57 navedeno:

- plata za redovan rad može biti određena kao: osnovna plata ili individualna plata;
- osnovna plata osigurava novčanu nadoknadu za vrijednost i složenost zadataka pojedinog nivoa zanimanja i uslove rada za puno radno vrijeme. Osnovna plata je startna plata platnog razreda, u koji je smješten nivo zanimanja, na koji je radnik raspoređen;
- svim radnicima istog platnog razreda određuje se ista osnovna plata i utvrđuje se ugovorom o radu;
- individualna plata je veća od osnovne plate i osigurava kompenzaciju za lični radni doprinos u realizaciji ugovorenih individualnih ciljeva, te za dostignuti stepen potrebnih ključnih kompetencija. Individualna plata se određuje u okviru raspona platnog razreda prema nivou zanimanja, na koje je radnik raspoređen.

Upravljanje radnom uspješnošću u Grupi i Banci je sistematičan i kontinuiran proces ugovaranja individualnih poslovnih ciljeva, praćenja, ocjenjivanja i usmjeravanja u ostvarivanju ciljeva i razvoju kompetencija, kojima se podiže sposobnost Banke da ostvaruje viziju, misiju i poslovne ciljeve.

Za rukovodioce, koji su učesnici „Executive Development Plan“ (EDP) procjene, te talente, koji su dio „Talent Management Review“ (TMR) procjene, iste se provode putem aplikacije UniCredit Grupe, s ciljem praćenja ostvarenja ciljeva, procjene potencijala, kao i razvoja kompetencija rukovodstva i talenata, a za ostale radnike ciljevi i procjena se vrši putem Radne uspješnosti (RU) kroz HR aplikaciju.

Ciljevi se ugovaraju u SMART formi:

- **specifični** - sadrže konkretne aktivnosti i načine, na koje se rezultati trebaju ostvariti;
- **mjerljivi** - ostvareni rezultat mora biti mjerljiv u smislu kvantitete, kvalitete, troškova i utrošenog vremena, kako bi se izbjegle nesuglasice prilikom ocjenjivanja RU na kraju ciklusa;
- **ostvarivi** - usklađeni sa opisom posla - ključnim područjima rada i kompetencijama radnika, dogovorenim rokovima i uvjetima rada (ambiciozno, ali ostvarivo);
- **relevantni** - usmjereni na ostvarivanje ciljeva iz poslovnog plana Banke i organizacijske jedinice;
- **vremenski ograničeni** - za svaki cilj mora postojati rok za njegovo ostvarenje.

U Politici naknada su definisani sljedeći pokretači usklađenosti:

- uspostava mehanizama nagrađivanja koristeći kriterije, koji su u skladu sa najboljim interesom klijenta i koji u svakom slučaju izbjegavaju uslove potencijalnog sukoba interesa s klijentima i u skladu s relevantnim regulatornim odredbama (npr. MiFID, EBA smjernice o prodaji bankarskih proizvoda i usluga);
- osigurati usklađenost ciljeva kampanje s ciljevima postavljenim prilikom definisanja budžeta i prilikom dodjele ciljeva prodajnoj mreži;
- izbjegavati komercijalne kampanje za jedan finansijski ili bankarski proizvod/finansijski instrument;
- uključiti klauzule za nula isplate bonusa u slučaju relevantnog neusklađenog ponašanja ili kvalifikovanih disciplinskih mjera;
- izbjegavati kampanje koje - koje nisu zasnovane na objektivnim i interesima klijenata - mogu direktno ili indirektno dovesti do kršenja pravila ponašanja prema klijentima;
- izbjegavati kampanje, kojima nedostaju jasne naznake ciljeva i maksimalni nivoi nagrađivanja za postizanje tih ciljeva;
- izbjegavati, generalno, kampanje povezane s određenim komercijalnim ciljevima, koji pružaju koristi višim hijerarhijskim nivoima ili budžetom više teritorijalne strukture.

Ocjenjivanje radnika se provodi primjenom skale od pet nivoa s opisnim nazivom:

- izvanredna ostvarenja,
- jaka ostvarenja,
- dobra ostvarenja,
- nedosljedna ostvarenja,
- nezadovoljavajuća ostvarenja.

U skali ocjene RU, ocjena „dobra ostvarenja“ predstavlja referentnu vrijednost, polazište za utvrđivanje uspješnosti rezultata rada ispod i iznad zadanog, tj. očekivanog rezultata.

3) Informacije o odnosu između fiksnog i varijabilnog dijela naknada

Tačkom 2.3.7. Politike naknada definisan je odnos između fiksnog i varijabilnog dijela naknada, kako slijedi:
U UniCredit bank a.d. Banja Luka, prema Odluci o politici i praksi naknada u Banci Agencije za bankarstvo RS, maksimalan iznos varijabilnih naknada ne smije prelaziti iznos fiksnog dijela naknada. Za kontrolne funkcije Banke se primenjuje konzervativniji pristup, fiksna naknada ne može biti manja od dvije trećine ukupne naknade. Funkcija ljudskih resursa se ne smatra kontrolnom funkcijom na lokalnom nivou, međutim, usljed strožih kriterijuma definisanih na nivou Grupe, odnos između promjenjive i fiksne naknade za ovu funkciju je 0,8:1.

4) Informacije o kriterijumima uspješnosti, na kojima se zasnivaju prava na varijabilni dio naknade

Pravilima nagrađivanja su definisani „ulazni uslovi“ za isplatu varijabilne nagrade, odnosno ostvarenja Grupe, CEE Divizije i Banke, koja trebaju biti dostignuta, da bi se aktivirao proces nagrađivanja za pojedinu godinu.

Takođe, navedenim Pravilima su definisani uslovi i način isplata rata varijabilne nagrade, koji zavise od rezultata i u narednim godinama, odnosno godinama, koje prethode sticanju prava na isplatu rate varijabilne nagrade.

Iznos varijabilne nagrade se utvrđuje u odnosu na neto operativnu dobit u skladu sa instrukcijama na nivou CEE Divizije.

5) Opis, kriterijumi i obrazloženje varijabilnog dijela naknada ili bilo kog drugog oblika nenovčane naknade

Sistemi nagrađivanja ne smiju ni na koji način podsticati preuzimanje rizika većeg od onog planiranog strategijom Grupe, te moraju biti u skladu s okvirom apetita za rizik („Risk Appetite Framework“ - RAF).

Dalje, tačkom 2.2.2.1. Politike naknada, Definisane ciljeve za procjenu uspješnosti su opisane osnovne smjernice procesa definisanja ciljeva, na osnovu kojih se procjenjuje uspješnost i donosi odluka o isplati varijabilne naknade.

Politikom naknada odjeljak 2.2 definisani su sljedeći ciljevi upravljanja radnom uspješnošću:

- održavati odgovarajuću kombinaciju ekonomskih i neekonomskih (kvantitativnih i kvalitativnih) ciljeva, zavisno od uloge, uzimajući u obzir i druge mjere učinka, po potrebi, na primjer upravljanje rizikom, pridržavanje vrijednosti Grupe ili druga ponašanja;
- povezati neekonomske kvantitativne mjere sa područjem za koje zaposleni uočava direktnu vezu između svog učinka i trenda pokazatelja;
- uključiti među neekonomske ciljeve (kvantitativne i kvalitativne), tamo gdje je to relevantno, ciljeve, koji se odnose na lojalnost klijenata i nivo zadovoljstva, rizik, kao i na usklađenost (npr. kreditna kvaliteta, operativni rizici, kvaliteta prodaje proizvoda, poštovanje klijenta, ispunjavanje zahtjeva za pranje novca);
- postaviti i iskomunicirati *ex ante* jasne i unaprijed definirane parametre kao pokretače individualnih performansi;
- izbjegavati nagrađivanje sa pretjerano kratkim rokovima (npr. manje od tri mjeseca);
- promovisati pristup usmjeren na klijenta, koji u prvi plan stavlja potrebe i zadovoljstvo klijenata i koji neće predstavljati nagrađivanje za prodaju neprikladnih proizvoda klijentima;
- stvoriti nagrađivanje, koje je prikladno za izbjegavanje potencijalnih sukoba interesa sa klijentima i u smislu tržišne manipulacije, uzimajući u obzir pravednost u ophođenju sa klijentima i odobravanje odgovarajućeg poslovnog ponašanja i upotrebe privilegovanih informacija (npr. referentni saradnici);
- razmotriti uspješnost na osnovu godišnjih postignuća i njihovog uticaja tokom vremena;
- uključiti elemente, koji odražavaju uticaj povrata pojedinca/poslovne jedinice na ukupnu vrijednost povezanih poslovnih grupa i organizacije u cjelini;
- izbjegavati bonuse povezane sa ekonomskim rezultatima za funkcije korporativne kontrole, za ljudske resurse i rukovodioca zaduženog za sastavljanje finansijskih izvještaja kompanije i postaviti zaposlenima na tim funkcijama pojedinačne ciljeve, koji će prvenstveno odražavati obavljanje vlastite funkcije i koji će biti nezavisan od rezultata nadziranih područja, kako bi se izbjegao sukob interesa;
- preporučiti pristup za funkcije korporativne kontrole takođe tamo gdje mogu nastati mogući sukobi zbog aktivnosti funkcije. To je posebno slučaj funkcija (ako postoje), koje obavljaju samo kontrolne aktivnosti u skladu sa internim/vanjskim propisima, kao što su neke strukture u računovodstvenim/poreskim strukturama;

- osigurati nezavisnost između funkcija prodaje i podrške, kako bi se garantovala efikasnost unakrsnih provjera i izbjegao sukob interesa, s posebnim naglaskom na trgovinske aktivnosti, kao i osiguravanje odgovarajućeg nivoa nezavisnosti za funkcije, koje obavljaju kontrolne aktivnosti;
- izbjegavati nagrađivanje za jedan proizvod ili finansijski instrument ili određene kategorije finansijskih instrumenata, kao i za pojedini bankarski/osiguravajući proizvod;
- izbjegavati nagrađivanje za zajedničku prodaju opcionalnog ugovora i finansiranja, za razliku od same prodaje finansiranja, ako je ugovor ponuđen zajedno s finansiranjem neobavezan;
- promovisati razborit rast kredita i odgovarajuće ponašanje pri preuzimanju rizika, a ne podsticati prekomjerno preuzimanje rizika;
- za uloge komercijalne mreže definisati ciljeve, koji uključuju pokretače kvalitete/rizičnosti/ održivosti prodanih proizvoda, u skladu sa profilom rizika klijenta. Posebna pažnja posvetiće se neekonomskim ciljevima za klijente, koji se suočavaju s ulogama u prodaji proizvoda obuhvaćenih MiFID-om. Za te zaposlene nagrađivanja moraju biti definisana na takav način da daju prednost lojalnosti i zadovoljstvu klijenata i istodobno izbjegavati potencijalni sukob interesa prema njima;
- osigurati pokazatelje za osoblje odgovorno za rješavanje pritužbi, uzimajući u obzir, između ostalog, rezultate postignute u rješavanju pritužbi i kvalitetu odnosa s klijentima;
- jasno naznačiti, u svim fazama komunikacije i izvještavanja sistema nagrađivanja, da će se i konačna procjena postignuća zaposlenog oslanjati, u skladu sa lokalnim zahtjevima, na kvalitativne kriterije, kao što su pridržavanje usklađenosti i principi Kodeksa ponašanja;
- staviti u pisanom obliku, dokumentovati i učiniti dostupnim za nadzor nezavisnih provjera i kontrola cjelokupni postupak ocjenjivanja;
- definisati *ex ante* parametre procjene za one slučajeve, u kojima su pojedinačni sistemi ocjenjivanja učinka u potpunosti ili djelimično usmjereni na upravljački diskrecijski pristup. Ti bi parametri trebali biti jasni i dokumentovani rukovodiocu na vrijeme za period procjene. Takvi bi parametri trebali odražavati sve primjenjive zahtjeve propisa (uključujući ravnotežu između kvantitativnih i kvalitativnih parametara). Rezultati diskrecijske ocjene menadžera trebaju biti formalizovani za odgovarajući i unaprijed definisani postupak praćenja pomoću odgovarajućih funkcija, a potrebno je stvoriti i održavati odgovarajuće spremište (npr. inspekcije/zahtjeve nadležnih tijela).

6) Ukupne naknade prema područjima poslovanja (stanovništvo, privreda, itd.)

U tabeli ispod su prikazana neto primanja zaposlenih za 2020. godinu po poslovnim područjima:

Red. br.	Poslovno područje	Ukupne neto naknade u 000 KM
1.	Maloprodaja	4 546
2.	Korporativno i investiciono bankarstvo	828
3.	Ostalo	6 012
	Ukupno	11 386

7) Zbir svih naknada po kategorijama zaposlenih, te informacije o naknadama podijeljene na Upravu Banke, Nadzorni odbor i ostale zaposlene, čije profesionalne aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil Banke

Ukupan iznos neto naknada za 2020. godinu po kategorijama zaposlenih prikazan je u tabeli ispod:

Red. br.	Kategorija zaposlenih	Ukupne neto naknade u 000 KM
1.	Uprava Banke	829
2.	Ostalo ključno rukovodstvo	449
3.	Ostali radnici	10 108
	Ukupno	11 386
4.	Nadzorni odbor	42

Ukupan iznos naknada za 2020. godinu, podijeljen na fiksnu i varijabilnu naknadu i broj zaposlenih, na koje se odnosi navedeni iznos, prikazan je u tabeli ispod:

Red. Br.	Vrsta naknade	Ukupne neto naknade u 000 KM	Broj primalaca
1.	Fiksna naknada *	10 489	440**
2.	Varijabilna	897	395
Ukupno		11 386	

* Fiksna naknada uključuje, pored plate, regres za godišnji odmor, zimnicu, jubilarnu nagradu, naknade za dodatni doprinos, naknadu za popisnu komisiju i plaćene polise osiguranja.

** Prosječan broj zaposlenih izračunat na bazi stanja na kraju mjeseca je 440 (ukupan broj zaposlenih u toku 2020. godine, uključujući i radnike, kojima je prestao radni odnos u toku te godine, je 473 radnika).

U tabeli ispod je prikazan iznos varijabilnih naknada za 2020. godinu raspoređen po vrstama:

Red. br.	Vrsta varijabilne naknade	Neto iznos u 000 KM
1.	Novac	804
2.	Akcije	35
3.	Opcije	-
4.	Ostalo - Fantomske akcije - finasijski instrumenti povezani sa cijenom akcija UniCredit S.p.A (isplata u novcu)	58
Ukupno		897

Banka nema diskrecionih penzionih pogodnosti dodijeljenih tokom finansijske godine.

Napomene za iznad navedene tačke 6 i 7

- ✓ iznosi navedeni u tabelama predstavljaju neto varijabilnu nagradu isplaćenu u 2020. godini, što uključuje varijabilne nagrade za 2019. godinu i dio varijabilnih nagrada iz prethodnih godina (2014.-2018.), koji je dospio u 2020. godini;
- ✓ **neto naknada uključuje i isplatu varijabilne nagrade dospjele u 2020. godini za bivše članove Uprave Banke, koji su otišli na funkciju u drugu banku u okviru Grupe;**
- ✓ neto naknada uključuje i iznos premije osiguranja uplaćen u 2020. godini;
- ✓ neto naknada ne uključuje isplate radnicima premještenim u okviru Grupe, koje ne predstavljaju trošak Banke).

8) Broj zaposlenih, čije naknade iznose 100.000 KM (neto iznos) ili više u finansijskoj godini

U 2020. godini ukupno 4 radnika Banke su imala ukupna neto fiksna i varijabilna primanja u iznosu preko 100.000 KM.

2.4. Strategija i politike za upravljanje rizicima Banke

1) Strategije upravljanja rizicima i apetit za rizik Banke

Banka je u svom poslovanju izložena rizicima vezanim za uređenje tržišta, zakonsku regulativu, političku i privrednu stabilnost tržišta, kreditnu sposobnost klijenata i druge faktore, a od stepena uspjehnosti upravljanja ovim rizicima u najvećoj mjeri zavisi i uspjehnost i stabilnost njenog poslovanja u cjelini.

Strategijom upravljanja rizicima Banka uspostavlja okvire sistema upravljanja rizicima s ciljem obezbjeđenja osnova za efikasnu identifikaciju, mjerenje i procjenu rizika, kojima je izložena u svom poslovanju.

Osnovna uloga strategije upravljanja rizicima je pronalaženje optimalnog odnosa između prinosa i rizika, definisanje rizika, kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju u skladu sa apetitom za rizik i rizičnim profilom, uvažavajući pri tome principe upravljanja rizicima.

Strategija upravljanja rizicima i kontinuirana kontrola rizika su sastavni dio poslovanja Banke i sprovode se kroz:

- definisanje politika, procedura i ostalih internih akata, kojima je opisan pristup svim rizicima na nivou Banke i njenih organizacionih dijelova,
- uspostavljanje procesa upravljanja rizicima, koji uključuje redovno i pravovremeno identifikovanje, mjerenje rizika i izradu stres testova, ublažavanje, praćenje i kontrolu rizika, te izvještavanje o rizicima,
- formiranje adekvatne organizacione strukture za efikasno sprovođenje procesa i postupaka upravljanja rizicima i sistema unutrašnjih kontrola Banke.

Upravljanje kreditnim rizikom i strategija kreditnog rizika

Upravljanje kreditnim rizikom je ključna aktivnost poslovanja Banke. U svom radu, Banka poštuje principe utvrđene aktima Grupe usvojenim od strane relevantnih tijela Banke. Osnovni principi finansiranja, kao i etički principi, kojih se Banka pridržava, definisani su posebnim internim aktom.

Najvažniji principi finansiranja su:

- kreditni rizik se preuzima samo ako ukupni odnos sa klijentom ukazuje na adekvatan odnos preuzetog rizika i profita,
- preduslov za finansiranje svake transakcije je detaljno razumijevanje njenog ekonomskog smisla,
- kreditna sposobnost svakog klijenta mora biti procijenjena prije preuzimanja kreditnog rizika, a odgovarajući rejting mora biti dodijeljen prije puštanja kredita (ako je odgovarajući model dostupan, kredit može biti odobren samo ako je klijentu dodijeljen kreditni rejting),
- svaki klijent mora biti analiziran sa aspekta pripadnosti grupi povezanih lica,
- u kreditni odnos sa klijentom Banka ulazi samo ako postoji dovoljno informacija o njegovoj kreditnoj sposobnosti.

Kreditni proces u Banci je zasnovan na strogoj podjeli nadležnosti i odgovornosti u kreditnim poslovima između aktivnosti preuzimanja rizika, za koje je odgovorna prodajna funkcija, i aktivnosti upravljanja rizicima. Funkcija prodaje su sektori, koji su odgovorni za uspostavljanje i upravljanje odnosima sa klijentima, a aktivnosti upravljanja kreditnim rizikom su u nadležnosti relevantnih odjeljenja u okviru Upravljanja rizicima, koja se bave odobravanjem, praćenjem, restrukturiranjem i naplatom specijalnih plasmana, te kontrolom i izvještavanjem.

S ciljem definisanja konzistentnih smjernica za kreditnu aktivnost i opšti okvir upravljanja rizicima, Banka donosi Strategiju upravljanja kreditnim rizikom za privredu i stanovništvo za svaku poslovnu godinu. Strategija obuhvata opšte smjernice za osnovne parametre upravljanja rizicima, principe analize kreditne sposobnosti svakog segmenta klijenata, ali i određenje prema smjeru razvoja pojedinog proizvoda, kao i detaljno razmatranje razvojne strategije portfolija po pojedinim industrijskim granama. Na ovaj način, Banka obezbjeđuje da se realizacija usvojene poslovne politike odvija u okvirima, koji će dovesti do prihvatljivog nivoa kreditnog rizika pojedinačnih plasmana i adekvatne diverzifikacije i opšteg kvaliteta kreditnog portfolija.

Upravljanje tržišnim rizikom i strategija tržišnih rizika

Banka upravlja tržišnim rizikom u skladu sa uspostavljenom podjelom sistema limita po nosiocima rizika i prirodom aktivnosti, koje oni obavljaju. Svrha upravljanja tržišnim rizikom je da se definiše nivo tolerancije za rizike, koji proizilaze iz bankarske knjige i knjige trgovanja, koji je usklađen sa strateškim politikama Banke, te da se pravilno kontroliše takva izloženost.

Banka vrši monitoring tržišnog rizika na bazi dvije vrste scenarija:

- scenarija za upravljanje rizicima u redovnim okolnostima, i
- scenarija za upravljanje rizicima u vanrednim okolnostima.

Strategija upravljanja tržišnim rizikom je razvijena u skladu sa propisanim regulatornim zahtjevima ABRS, te sveobuhvatnom strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima u Banci, koju propisuje Grupa.

Prilikom definisanja strategije upravljanja tržišnim rizikom Banka je obuhvatila:

- ciljeve i osnovne principe u preuzimanju i upravljanju tržišnim rizikom,
- apetit za rizike Banke,
- toleranciju Banke prema riziku u skladu sa strateškim poslovnim ciljevima Banke,
- interni kapital alokirani na tržišne rizike u odnosu na ukupne zahtjeve za internim kapitalom.

Strategija i upravljanje operativnim i reputacionim rizikom

U svrhu aktivnog upravljanja operativnim i reputacionim rizikom u svom poslovanju, Banka definiše sveobuhvatan sistem za njegovo efikasno praćenje i upravljanje.

Sobzirom da operativni i reputacioni rizici, prema svojoj definiciji, nisu centralizovani na jednom organizacionom ili hijerarhijskom nivou, nego su distribuisani kroz cijelu Banku, sistem za njihovo upravljanje takođe obuhvata sveukupno poslovanje Banke i dio je dodijeljenih odgovornosti svih rukovodilaca Banke unutar njihovog poslovnog domena.

Sistem upravljanja operativnim rizikom obuhvata set internih akata, prikupljanje podataka o gubicima od operativnog rizika u bazu podataka, definisanje i praćenje indikatora operativnih rizika, procjenu operativnih rizika prije uvođenja novih proizvoda, sistema ili aktivnosti, te kontinuirano širenje svijesti o važnosti upravljanja operativnim i reputacionim rizikom putem različitih metoda edukacija (edukacije uživo za postojeće i nove radnike, elektronske edukacije i slično).

Banka definiše strategije operativnog i reputacionog rizika s ciljem smanjenja operativnog i reputacionog rizika.

Tržišni i operativni rizik je definisao, u saradnji s relevantnim organizacionim dijelovima, strategije operativnog i reputacionog rizika, s ciljem smanjenja i/ili predviđanja potencijalnog uticaja na Banku i:

- rane detekcije mogućih pokretača rizika u bliskoj budućnosti ili srednjoročno,
- definisanja odgovarajućih aktivnosti na ublažavanju rizika i mehanizama monitoringa kroz definisanje ključnih indikatora rizika.

Definisanjem lokalne strategije, mjera za smanjenje rizika, kao i definisanjem indikatora operativnog rizika, vrši se monitoring rizika na kvartalnom ili mjesečnom nivou. Monitoring rizika putem ključnih indikatora rizika osigurava rano upozorenje o izloženosti operativnom riziku i omogućava preventivne aktivnosti i pravovremeno informisanje Uprave Banke i preduzimanje aktivnosti na smanjenju rizika.

Strategija upravljanja rizicima definiše osnovne ciljeve i osnovne principe upravljanja rizicima i sastavni je dio ukupne strategije poslovanja Banke. Strategija upravljanja rizicima usklađena je sa poslovnom strategijom Banke, odnosno strateškim planom Banke, te poslovnom politikom, koja proizilazi iz poslovne strategije Banke.

Apetit prema riziku Banka definiše nivo rizika, koji je spremna da prihvati u ostvarivanju svojih strateških ciljeva i poslovnih planova, uzimajući u obzir interes svojih klijenata i akcionara, kao i kapitalne i druge zahtjeve.

Apetit prema riziku Banke je definisan u skladu sa Grupnim poslovnim modelom, procesom budžetiranja i ICAAP/ILAAP procesom. Apetit za rizik definisan je kroz sistem parametara kapitala, profitabilnosti/rizika i likvidnosti, kao i limita tolerancije na rizik, u okviru kojih rukovodstvo Banke treba da organizuje poslovanje Banke radi ostvarenja planiranih prihoda, neto dobiti i povrata na kapital, te održavanja zadovoljavajuće adekvatnosti kapitala.

Za ovu svrhu, apetit za rizik Banke je integrisan u proces budžetiranja, s ciljem da usmjerava izbor željenog profila Banke prema prinosu i riziku u skladu sa ambicijom i procesom budžetiranja. Primarna odgovornost za lokalni apetit prema riziku (Lokalni RA) je na Banci i njenim odgovarajućim organizacionim funkcijama.

Struktura apetita za rizik Banke uključuje (podrazumijeva):

1. izjavu o apetitu za rizik (RAS) - definiše poziciju Banke sa kvalitativne tačke gledišta u pogledu rizičnog profila usklađenog sa Grupnom strategijom, s ciljem da istakne očekivanja zainteresovanih strana;
2. ključne pokazatelje performansi (engl. „*Key Performance Indicators*“; u daljem tekstu: KPI) apetita za rizik sastavljene od seta KPI zasnovanih na analizi očekivanja internih i eksternih zainteresovanih strana.

Za svaki ključni pokazatelj definisani su različiti pragovi u smislu: ciljeva, pragova upozorenja i limita. Pragovi se definišu kroz proces odozgo prema dole („*top-down*“), koji se komunicira od strane Grupe, a Banka, u skladu sa regulatornim okruženjem, supervizorskim zahtjevima i budžetskim apetitima, komunicira prijedlog odozdo prema gore („*bottom-up*“).

- a) **Ciljevi („targets“)** predstavljaju nivo rizika, koji je Banka spremna da prihvati u normalnim okolnostima u skladu sa ambicijom Banke. Oni su referentni prag za razvoj poslovanja i po pravilu predstavljaju budžetske parametre. Ciljevi su nivo, koji se želi dostići tokom vremena.
- b) **Praгови upozorenja („triggers“)** predstavljaju svojevrsni sistem ranog upozorenja („early warning sistem“), koji treba blagovremeno da ukaže na povećan rizik od narušavanja limita. Praгови upozorenja aktiviraju prethodno definisani plan za nepredviđene okolnosti u slučaju prekoračenja istih.
- c) **Limiti** su granične tačke, koje predstavljaju maksimalno prihvatljiv nivo rizika, odnosno odstupanja od ciljanih (budžetiranih) vrijednosti. Predstavljaju čvrstu granicu, čije prelaženje nije dozvoljeno.

Apetit za rizike Banke se definiše na godišnjem nivou, a svaka izmjena višegodišnjih planova Banke takođe zahtijeva izmjenu apetita rizika.

Postupak u slučaju prekoračenja pragova je definisan relevantnom procedurom za postavljanje i praćenje apetita rizika i otklanjanje prekoračenja.

Strategijom upravljanja rizicima su definisani osnovni principi postupka interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i interne procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) Banke.

Banka redovno sprovodi proces interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP), odnosno utvrđuje iznos internog kapitala u skladu sa svojim rizičnim profilom i apetitom za preuzimanje rizika.

Faze ICAAP definisane Procedurom o ICAAP su:

1. utvrđivanje značajnih rizika,
2. mjerenje ili procjena pojedinačnog značajnog rizika i obračun internih kapitalnih zahtjeva za pojedinačne značajne rizike i njihovo stresno testiranje,
3. utvrđivanje ukupnog internog kapitala, tj. ukupnih internih kapitalnih zahtjeva kao zbir svih internih kapitalnih zahtjeva za pojedinačne značajne rizike,
4. poređenje ukupnih kapitalnih zahtjeva izračunatih u skladu sa Odlukom za izračunavanje kapitala banaka i ukupnih kapitalnih zahtjeva,
5. definisanje raspoloživog kapitala.

Izveštaj o ICAAP usvaja Nadzorni odbor i isti se dostavlja ABRS. Organizacioni dio Banke zadužen za izračun internih kapitalnih zahtjeva je Upravljanje rizicima.

Banka na godišnjem nivou radi analizu i procjenu svih rizika, kojima je izložena u svom poslovanju, s ciljem identifikacije novih rizika, odnosno potvrde značajnosti rizika, koji su identifikovani u prethodnoj godini, a imajući u vidu poslovne aktivnosti, karakteristike portfolija i profil rizičnosti. Značajnost rizika se bazira na relevantnosti rizika za Banku, uzimajući u obzir poslovnu djelatnost i prirodu gubitaka, koje bi mogli potencijalno da izazovu (kao što su rizik likvidnosti, strateški rizik) i uspostavljenim kriterijima za kvantitativno mjerenje rizika (vezano za kreditni rizik, tržišni rizik, operativni rizik, poslovni rizik, rizik nekretnina, reputacioni rizik i rizik modela).

Rizici, koji nisu kvantitativno mjerljivi, su kvalitativno uključeni u ICAAP, pri čemu je Banka u skladu sa zahtjevima Odluke analizirala da li su uspostavljeni mehanizmi kontrole, praćenja i eskalacije vezano za identifikovani rizik, te jasno definisane mjere ublažavanja rizika, dok se za kvantitativno mjerljive značajne rizike izračunavaju interni kapitalni zahtjevi.

U procesu inventure rizika u 2020. godini Banka je prepoznala sljedeće značajne rizike u svom poslovanju:

- kreditni rizik, koji uključuje: rizik neizvršenja („default risk“), rizik druge ugovorne strane, rizik koncentracije, rizik namirenja, rezidualni rizik, rizik migracije, kreditno-devizni rizik;
- tržišni rizik, koji podrazumijeva: rizik promjene deviznog kursa i rizik promjene kamatne marže, koji su značajni, kvantitativno mjerljivi i za koje Banka računa interni kapital, te rizik zatvaranja pozicije, koji je manje značajan;
- kamatni rizik u bankarskoj knjizi, koji je kvantitativno mjerljiv, materijalno značajan i za koji Banka računa interni kapital;
- rizik likvidnosti, značajan rizik, koji je kvalitativno uključen u ICAAP, s obzirom da se procjena rizika likvidnosti obavlja kroz ILAAP proces;
- operativni rizik, koji uključuje sljedeće komponente: interna i eksterna prevara, odnosi sa zaposlenima i sigurnost na radu, klijenti, proizvodi i poslovna praksa, štete na materijalnoj imovini, prekidi i narušavanja rada IT sistema, izvršenje, isporuka i upravljanje procesima, koji je kvantitativno mjerljiv, materijalno značajan i za koji Banka računa interni kapital;

navedene komponente operativnog rizika po informaciji Grupe Banka evidentira granularnije radi lakšeg praćenja, uz informaciju da se rizik eksternalizacije, ICT i Cyber rizik takođe posmatraju kao njegovi podtipovi, za koje Banka smatra da su manje značajni i da su mjere prevencije i ublažavanja date tipove rizika svele na najmanju moguću mjeru i za iste nije potrebno izdvajati interni kapital;

- reputacioni rizik, značajan rizik, koji je kvantitativan, i koji je od IV kvartala 2019. godine kvantifikovan prema metodologiji Grupe i za isti Banka kvartalno dobija iznos internog kapitala za kompetentne funkcije Grupe;
- rizik modela, kvantitativno mjerljiv, materijalno značajan rizik, za koji od II kvartala 2020. godine Banka računa interni kapital;
- rizik kapitala, značajan rizik, koji je kvalitativno uključen u ICAAP;
- pravni rizik, značajan rizik, koji je kvalitativno uključen u ICAAP;
- rizik usklađenosti poslovanja, značajan rizik koji, je kvalitativno uključen u ICAAP;
- strateški rizik, značajan rizik, koji je kvalitativno uključen u ICAAP;
- poslovni rizik, koji je kvantitativno mjerljiv, materijalno značajan i za koji Banka računa interni kapital;
- rizik zemlje, koji je manje značajan i kvalitativno uključen u ICAAP;
- rizik nekretnina, koji je kvantitativno mjerljiv, materijalno značajan i za koji Banka računa interni kapital;
- rizik prekoračene finansijske poluge, koji je manje značajan i kvalitativno uključen u ICAAP;
- rizik troška finansiranja, koji je manje značajan, ali kvantitativno mjerljiv;
- rizik eksternalizacije, manje značajan rizik, koji je kvalitativno uključen u ICAAP;
- rizik slobodne isporuke, manje značajan rizik, koji je kvalitativno uključen u ICAAP;
- makroekonomski rizik, manje značajan rizik, koji je kvalitativno uključen u ICAAP;
- rizik pranja novca i finansiranja terorizma, značajan rizik, koji je kvalitativno uključen u ICAAP;
- rizik bankarstva u sjeni, manje značajan rizik, ali kvantitativno mjerljiv;
- ICT/CYBER rizik, koji je manje značajan i kvalitativno uključen u ICAAP;
- rizik ponašanja modela, rizik klimatskih promjena, rizik manje likvidne pozicije i rizik modela određivanja cijena su nova vrsta rizika, prepoznata kroz proces inventure rizika za 2020. godinu, procijenjeni kao manje značajni, s obzirom na uspostavljene mehanizme validacije, kontrole i ublažavanja, te za iste nije potrebno izdvajati interni kapital.

Banka redovno sprovodi proces interne procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP), odnosno utvrđuje iznos likvidnosti u skladu sa svojim rizičnim profilom i apetitom za preuzimanje rizika.

ILAAP se sprovodi u skladu sa pravilima Grupe i zahtjevima ABRS.

ILAAP proces uključuje:

- okvir upravljanja rizikom likvidnosti,
- toleranciju rizika likvidnosti,
- strategiju rizika likvidnosti,
- likvidnosne zaštitne slojeve i upravljanje kolateralom,
- monitoring likvidnosti,
- stres test likvidnosti,
- likvidnost i politiku interne raspodjele cijena,
- dnevno praćenje likvidnosti,
- pristup tržištima,
- unutargrupno praćenje likvidnosti,
- plan u slučaju kriznih situacija poslovanja,
- objelodanjivanje i nalaze revizije.

Osnovne metrike po kategorijama rizika likvidnosti su:

Kategorija rizika likvidnosti	Metrika
Rizik kratkoročne likvidnosti	Operativne korpe ročnosti
Tržišni rizik	Rezerve za neočekivane odlive
Rizik dnevne likvidnosti	„Intraday Liquidity“ (IDL)
Rizik strukturalne likvidnosti	Omjer između „raspoložive količine stabilnog finansiranja“ i „potrebne količine stabilnog finansiranja“
Rizik poslovanja u kriznim situacijama	Rezerve za neočekivane odlive (dio operativne ročnosti)
Rizik koncentracije	Indikatori koncentracije
Unutargrupno finansiranje	Ograničenje maksimalnog iznosa finansiranja (engl. „funding“)

Upravljanje rizicima je zaduženo za monitoring svih ILAAP parametara, uključujući i definiciju i monitoring ranih indikatora krize. Upravljanje aktivom i pasivom je zaduženo za monitoring, planiranje, projekciju i praćenje dnevne likvidnosti, te dugoročne operativne likvidnosti.

Testiranje otpornosti na stres postaje jedan od najznačajnijih elemenata upravljanja rizicima i osnov za donošenje strateških odluka Banke. Na ovaj način mjeri se uticaj određenih negativnih makroekonomskih scenarija, uključujući ekstremne, ali moguće događaje, po aktivu i pasivu Banke, čime se mjeri da li institucija ima dovoljno kapitala i/ili sredstava da izdrži simulirani šok ili scenario.

Stres testovi se sprovode jednom godišnje (i češće u slučaju potrebe), a rezultati se prezentuju Upravi Banke, a o konačnim rezultatima obavještava se i Nadzorni odbor kroz redovni godišnji izveštaj.

Stres testiranje pojedinačnih materijalno značajnih rizika se sprovodi u skladu sa metodologijama usklađenim sa pravilima Grupe, kao i važećom regulativom ABR5.

Cilj procesa stres testiranja je procjena ranjivosti Banke na neuobičajene ali moguće događaje, pri čemu se analizira njen rizični profil. Shodno navedenom, testiranje otpornosti na stres sastavni je dio njenog procesa procjene interne adekvatnosti kapitala (tj. ICAAP). Metodologija Banke za testiranje otpornosti na stres i izbor scenarija su usaglašeni sa definicijom rizičnog profila Banke.

Banka godišnje provodi stres testiranje za sve kategorije rizika, koje ulaze u strukturu obračuna internog kapitala (u daljem tekstu IC) odnosno ICAAP procesa, tj. rizike iz Stuba 1 i Stuba 2.

Cilj stres testa jeste provjera adekvatnosti kapitala i kapaciteta za preuzimanje rizika (u daljem tekstu: RTC) u stresnim uslovima, upoređujući stresirani IC i stresirani raspoloživi kapital (u daljem tekstu: AFR).

Prema tome, proces stres testiranja Banke podrazumijeva:

1. definisanje i opis scenarija, koji će se primijeniti na sve rizike iz Stuba 1 i identifikovane značajne rizike iz Stuba 2 navedene ICAAP procesom Banke, uključujući i stres test AFR;
2. stres testiranje pojedinačnih tipova rizika uz opis primjenjene metodologije;
3. agregaciju iznosa stresiranih rizika i stres test raspoloživog kapitala (AFR);
4. provjeru adekvatnosti kapitala i kapaciteta za preuzimanje rizika (RTC limita) u stresnim uslovima i izvještavanje rezultata stresiranja nadležnim tijelima Banke, kao i izvještavanje prema ABR5.

Za svaki stres test, koji će se primijeniti, koriste se sljedeći makroekonomski scenariji:

1. osnovni scenario, koji je najbliži osnovnom scenariju budžetiranja (predviđanja; engl. „Forecasting“) i odnosi se na internacionalni makroekonomski scenario predviđa nja (engl. „Baseline“);
2. „scenario pandemije“ (engl. „Pandemic Scenario“);
3. „scenario pandemije + suvereni stres“ (engl. „Pandemic scenario + Sovereign stress“).

Opis stresnih scenarija sastavni je dio metodologije stres testiranja Banke. Oslanjajući se na metodologiju Stuba 1, ICAAP stres testiranje podrazumijeva primjenu stresnih scenarija na komponente aktive Banke u smislu da se stresirani iznos kreditnog rizika, prikazan kroz iznos rezervisanja za kreditne gubitke (LLP), iznosi stresirane RWA za kreditni, tržišni i operativni rizik, te ostale stresirane pozicije P&L Banke, dovode u takav odnos da prikazuju iznos stresiranog kapitala Banke.

U skladu sa metodologijom stres testiranja za svaki tip rizika, koji je identifikovan kroz rizični profil Banke, procjenjuje se uticaj na stopu adekvatnosti regulatornog kapitala i kapacitet za preuzimanje rizika (RTC) kroz:

- stresirane vrijednosti AFR,
- stresirane vrijednosti EK za svaku vrstu rizika.

Banka provodi i testiranje likvidnosti na stres, kojim se mjeri da li raspoložive rezerve likvidnosti mogu amortizovati hipotetički nedostatak kratkoročnog finansiranja u određenom vremenskom okviru relevantnom za određeni scenario.

Stres test likvidnosti procjenjuje uticaj pojedinih makro i mikroekonomskih scenarija na ukupnu likvidnosnu poziciju Banke, s ciljem ispitivanja sposobnosti Banke da nastavi poslovati u vrlo kritičnim uslovima („going concern“ perspektiva). Scenario, po kojem se vrši stres test, može biti u rasponu od tzv. „idiosyncratic events“ (pad u povjerenju kupaca, pad rejtinga Holdinga ili povezanih banaka) do generalnih šokova na finansijskim tržištima. Izloženost Banke kombinacijom obje vrste scenarija se uzima u obzir.

Najčešća tehnika stres testa tržišnih rizika kvantifikuje uticaj bilo promjene u jednom faktoru rizika (analiza osjetljivosti) ili istovremenih promjena u nekoliko faktora rizika (analiza scenarija) na portfoliju. Nivo upozorenja za stres test („STWL“) predstavlja maksimalno prihvatljiv gubitak na bazi ekstremnih tržišnih scenarija. Svrha je da se uspostave granice apsorpcije ekonomskog kapitala do nivoa prihvatljivog ekonomskog gubitka.

Opseg stres testa za operativni rizik je definisan na način da pokriva:

- uticaj na bilans uspjeha potencijalnih budućih gubitaka, koje proizilaze iz rizika „provođenja“,
- uticaj stresa na kapitalni zahtjev za operativni rizik kao posljedica promjena u makroekonomskom okruženju.

Cjelokupnim procesom provođenja stres testiranja koordinira Upravljanje rizicima uz podršku funkcije Upravljanja finansijama u dijelu stres testiranja AFR.

2) Definicije pojedinačnih značajnih rizika u poslovanju Banke utvrđenih kroz ICAAP i upravljanje značajnim rizicima

Kreditni rizik („default risk“)

Kreditni rizik („default risk“) je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci.

Upravljanje rizicima Banke kontinuirano preduzima različite mjere i aktivnosti s ciljem pronalaženja optimalnog balansa između ciljanog kreditnog rasta i povećanja stepena izloženosti različitim rizicima, koji prate pomenuti rast. U skladu sa prethodno navedenim, proizilazi da se Banka najviše susreće, odnosno da je primarno izložena kreditnom riziku i da je stoga kvalitet upravljanja (identifikacija, ublažavanje i otklanjanje) istim od ključnog značaja za ostvarivanje postavljenih ciljeva. Takođe, imajući u vidu performanse i karakteristike tržišta, na kojem Banka posluje, raste kompleksnost izazova i zahtjeva za unapređenjem u ovom segmentu upravljanja rizicima Banke.

U upravljanju kreditnim rizikom u svakodnevnom poslovanju Banka se rukovodi baznim principima i načelima, koji su u funkciji prevencije rizika detaljnom i objektivnom analizom kreditne sposobnosti korisnika kredita, kao i ostalih učesnika u kreditnom zahtjevu, kvalitetom kolaterala, odnosno instrumenata obezbjeđenja, ali se ne ograničava samo na spomenute.

U dijelu monitoringa kreditnog rizika, fokus je na kontinuiranom unapređenju monitoring procesa s ciljem pravovremene identifikacije poremećaja u poslovanju klijenta, dok je u upravljanju specijalnim plasmanima na unapređenju modela restrukturiranja i procesa naplate, koji treba da osiguraju brži oporavak i veću efikasnost u naplati plasmana u zoni odgovornosti.

Imajući u vidu značaj i izloženost kreditnom riziku, Banka kontinuirano provodi odgovarajuće mjere za ublažavanje i prevenciju kreditnog rizika, ali i njegovo upravljanje kada je isti već nastao, kroz sljedeće grupe aktivnosti:

- unapređenje procesa, koji su direktno i/ili indirektno vezani za kreditni rizik, i usklađivanje sa lokalnom i Grupnom regulativom, koja prati najviše evropske standarde u oblasti upravljanja kreditnim rizikom,
- provođenje seta različitih aktivnosti, koje imaju za cilj unapređenje rizičnog profila Banke kroz dalje smanjenje neprihodujućeg portfolija,
- implementaciju alata, koji imaju za cilj da osiguraju adekvatnu podršku cjelokupnom kreditnom procesu i na taj način doprinesu unapređenju sistema kontrole i upravljanja kreditnim rizikom,
- kontinuirano unapređenje procesa upravljanja kolateralima i kontinuirano unapređenje funkcije izvještavanja, koje ima za cilj da kroz kvalitetno upravljačko izvještavanje osigura osnovu za bolje upravljanje kreditnim rizikom,
- kontinuirano unapređenje sistema internih kontrola,
- podizanje nivoa svijesti i kulture rizika u cijeloj Banci, u smislu njihovog prepoznavanja (identifikacija) i pravovremenosti, s tim da je fokus na prodajnom osoblju, koje je ujedno i prvi filter/prva linija u upravljanju rizicima Banke, čiji zadatak nije samo da ih prepozna, već da njima i adekvatno upravlja u skladu sa datim kompetencijama.

Rizik koncentracije

Rizik koncentracije je rizik, koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Banke prema istom ili sličnom izvoru nastanka rizika, odnosno istoj ili sličnoj vrsti rizika, a odnosi se na izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, grupu izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika, kao što su privredni sektori, geografska područja, vrste proizvoda i instrumenti kreditne zaštite, uključujući i indirektnu izloženost prema pružaocu kreditne zaštite.

U upravljanju rizikom koncentracije, u svakodnevnom poslovanju, Banka se rukovodi osnovnim principima i načelima, koji su u funkciji disperzije rizika po pojedinim korisnicima kredita ili po grupama korisnika i po granama djelatnosti, a u skladu sa limitima definisanim od strane lokalnog regulatora i Grupe.

Rizik migracije

Rizik migracije predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke zbog promjene fer vrijednosti kreditne izloženosti, a kao posljedica značajnog pogoršanja rejtinga klijenta. Za razliku od rizika neizvršenja („default“), koji ukazuje na vjerovatnoću neizvršenja na bazi trenutnog rejtinga klijenta, rizik migracije ukazuje na vjerovatnoću „default-a“ u slučaju promjene rejtinga klijenta. Takvo pogoršanje rejtinga rezultira depresijacijom sredstava, koja su povezana sa klijentom, jer je pogoršanje rejtinga povezano sa klijentovom nemoogućnošću izmirenja kreditnih obaveza (engl. „default“).

Upravljanje i ublažavanje rizika migracije se provodi uspostavljenim procesima praćenja pojedinačnih klijenata, preduzimanjem aktivnosti u ranoj fazi identifikacije bilo kakvih signala upozorenja, te formiranjem kreditnih gubitaka u skladu sa identifikovanim nivoom rizika.

Rezidualni rizik

Rezidualni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke, ako su tehnike ublažavanja kreditnog rizika manje efikasne nego što se očekuje, ili njihova primjena nedovoljno utiče na smanjenje rizika, kojima je Banka izložena.

Ublažavanje rezidualnog rizika Banka provodi kroz uspostavljen proces upravljanja kolateralima u okviru Upravljanja rizicima, implementirajući standarde propisane evropskom regulativom i smjernicama ABRS.

Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog promjene cijena na tržištu.

U procjeni tržišnih rizika Banka uzima u obzir:

- značajne promjene strategije tržišnih rizika Grupe, politika i veličine limita,
- potencijalni uticaj ovih promjena na rizični profil Banke, i
- osnovne trendove na finansijskim tržištima i lokalnom tržištu.

Vrste tržišnog rizika relevantne za Banku su:

- devizni rizik (rizik promjene deviznog kursa), i
- rizik promjene cijena hartija od vrijednosti.

Devizni rizik

je rizik od mogućih negativnih uticaja na finansijski rezultat i kapital Banke usljed promjene deviznog kursa. Banka je izložena riziku promjene kursa kroz transakcije u stranim valutama, koje proizilaze iz kreditnih, depozitnih i aktivnosti trgovanja i ulaganja.

Upravljanje deviznim rizikom obuhvata praćenje i kontrolu individualnih pozicija u stranim valutama i ukupne devizne pozicije Banke. Limiti deviznog rizika postavljaju ograničenja na maksimalan iznos otvorene devizne pozicije po valutama. Otvorena pozicija se određuje na osnovu svih bilansnih i vanbilansnih pozicija. Svoje poslovne aktivnosti Banka usmjerava u pravcu minimiziranja neusklađenosti između stavki aktive i obaveza u stranim valutama ili sa ugovorenim valutnom klauzulom, vodeći računa i o rokovima dospijeća aktive i obaveza. Banka kontinuirano vrši monitoring deviznog rizika putem limita propisanih od strane ABRS i Grupe. Banka vrši testiranje otpornosti na stres deviznog rizika obuhvatajući apresijacijske i depresijacijske šokove za sve važnije pojedinačne valute i grupe valuta u skladu sa pravilima Grupe.

Upravljanje, kvantificiranje i limitiranje **rizika promjene kamatne marže, odnosno cijene hartija od vrijednosti**, Banka provodi u skladu sa metodologijom Grupe, mjereći uticaj kretanja kamatne marže na promjenu vrijednosti portfolija dužničkih hartija od vrijednosti, ograničavajući ulaganje u dužničke hartije od vrijednosti s obzirom na volumen i trajanje. Ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti Banka alokira u odgovarajući portfolio hartija od vrijednosti, te redovno sprovodi revalorizaciju ovih pozicija u bankarskoj knjizi.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke, po osnovu pozicija iz bankarske knjige, usljed promjene kamatnih stopa.

Banka definiše strategiju upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi u skladu sa ABRS i primjenom metodologije i modela Grupe.

Glavni cilj IRRBB strategije Grupe (kamadni rizik u bankarskoj knjizi, engl: „*Interest Rate Risk in the Banking Book*“) je smanjenje štetnih uticaja na neto kamadni prihod usljed volatilnosti kamatnih stopa u višegodišnjem periodu.

Prilikom definisanja strategije upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, Banka je obuhvatila analizu rizika kamatne stope sa dva aspekta:

- ekonomska vrijednost, kada promjene kamatnih stopa utiču na osnovnu vrijednost imovine, obaveza i vanbilansnih instrumenata, jer se ekonomska vrijednost budućih novčanih tokova mijenja,
- zarada (NII), kada promjene kamatnih stopa utiču na zaradu usljed promjene neto kamatnog prihoda.

Metrike, koje mjere izloženost riziku kamatne stope, analiziraju potencijalne izmjene ekonomske vrijednosti (EV), i neto kamatnog prihoda (NII) ili zarade, uzimajući u obzir sve materijalne izvore rizika, naročito:

- rizik ročne neusklađenosti ponovnog utvrđivanja kamatnih stopa („*repricing risk*“), kojem je Banka izložena zbog ročne neusklađenosti dospijeća (za fiksne kamatne stope) i ponovnog vrednovanja (za promjenjive kamatne stope) pozicija imovine, obaveza, te dugih i kratkih vanbilansnih pozicija u bankarskoj knjizi,
- rizik krive prinosa („*yield curve risk*“), kojem je Banka izložena zbog promjene oblika i nagiba krive prinosa, što može da naruši vrijednosti aktive i obaveza osjetljive na kamatnu stopu,
- rizik osnove („*basis risk*“), kojem je Banka izložena zbog razlike referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope,
- rizik opcije („*optionality risk*“), koji proizilazi iz opcija, uključujući ugrađene opcije u kamatno osjetljive pozicije (npr. krediti sa mogućnošću prijevremene otplate, depoziti sa mogućnošću prijevremenog povlačenja i sl.).

Upravljanje kamatnim rizikom Banka provodi putem uspostavljenog sistema analize strukture bilansa osjetljivog na promjenu kamatnih stopa, kontrole utvrđenih limita izloženosti kamatnom riziku i procjene uticaja promjene kamatnih stopa na neto kamatne prihode i kapital Banke, uvažavajući valutnu i ročnu strukturu bilansa.

Banka vrši testiranje otpornosti na stres kamatnog rizika obuhvatajući scenarija različitih šokova na kamatnim krivuljama.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed nesposobnosti Banke da ispunjava svoje dospjele obaveze, i to zbog povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja i otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu. Upravljanje rizikom likvidnosti podrazumijeva obezbjeđivanje optimalne likvidnosti i realizaciju racionalne profitabilnosti.

Strategija upravljanja rizikom likvidnosti je razvijena u skladu sa propisanim regulatornim zahtjevima (od strane ABRS i Centralne banke BiH) i sveobuhvatnom strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima u Banci (koju definiše Grupa). Minimalno obuhvata definisanje ciljeva i principa u preuzimanju rizika likvidnosti i upravljanja istim.

Svrha strategije je definisanje i, kroz interne akte, regulisanje područja važnih za kvalitetno upravljanje izloženosti Banke riziku likvidnosti srazmjerno složenosti i obimu poslovanja, rizičnom profilu i utvrđenoj sklonosti Banke ka preuzimanju rizika, kako bi se stvorio okvir, koji bi osigurao optimalan omjer kod preuzimanja rizika likvidnosti i poslovnih ciljeva Banke.

U skladu sa navedenim, osnovni ciljevi i principi u preuzimanju rizika likvidnosti i upravljanja istim su:

- a. kontinuirano upravljanje aktivom i pasivom s ciljem postizanja pokazatelja poslovanja u skladu sa strateškim planom Banke i uslovima ekonomskog okruženja,
- b. vođenje politike uravnoteženosti ročne strukture aktive i pasive Banke, odnosno njenih novčanih tokova,
- c. obezbjeđenje optimalne likvidnosti u KM i stranim valutama u gotovini i na računima Banke,
- d. usklađenost sa svim pokazateljima likvidnosti propisanim od strane regulatora i/ili Grupe, te usklađenost sa definisanom tolerancijom izloženosti riziku likvidnosti,
- e. obezbjeđenje diverzifikovanosti strukture finansiranja i pristupa izvorima finansiranja,
- f. izrada planova izvora finansiranja usklađenih sa strategijom poslovanja Banke i redovnim poslovnim aktivnostima,
- g. uspostavljen primjeren proces odlučivanja o likvidnosti Banke, te definisana zaduženja i odgovornosti za sve funkcije i organe uključene u upravljanje rizikom likvidnosti,
- h. uspostavljen sistem izvještavanja, koji odgovornim funkcijama i organima omogućava da efikasno upravljaju rizikom likvidnosti,
- i. provođenje testiranja otpornosti na stres rizika likvidnosti,
- j. monitoring znakova ranog upozorenja za izloženost riziku likvidnosti, kako bi se omogućilo kontinuirano praćenje stresnih situacija, koje mogu, između ostalog, biti izazvane tržišnim, sektorskim ili događajima vezanim uz ime,
- k. efikasno upravljanje rizikom likvidnosti u vanrednim situacijama, koje mogu da ugroze likvidnost Banke, kroz definisanje plana postupanja Banke u slučajevima poremećaja likvidnosti,
- l. uspostavljanje primjerenog mehanizma raspodjele usklađenog sa uspostavljenim sistemom upravljanja rizikom likvidnosti i definisanom tolerancijom izloženosti Banke riziku likvidnosti.

Ciljevi i principi strategije upravljanja rizikom likvidnosti su podržani aktima Grupe i internim aktima Banke, koji regulišu područje likvidnosti.

Operativni rizik

Operativni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usljed nastupanja nepredvidivih eksternih događaja, uključujući pravni rizik. Banka upravljanje operativnim rizicima vrši u skladu sa propisima ABRS i primjenom metodologije i modela Grupe.

S ciljem ranog uočavanja povećanog rizika i potencijalnog izvora operativnih rizika u Banci, aktivnosti Banke su usmjerene na dalji razvoj elemenata sistema upravljanja operativnim rizicima i minimiziranja šteta od operativnih rizika kroz identifikaciju, mjerenje i izbjegavanje šteta od operativnih rizika, kroz identifikaciju novih ključnih indikatora operativnih rizika, koje će Banka kontinuirano pratiti i modifikovati, i analiziranjem ključnih procesa u Banci, identifikaciji rizika i definisanjem mjera za njihovo smanjenje.

Reputacioni rizik

Reputacioni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke usljed gubitka povjerenja u integritet Banke, do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnim praksama Banke ili aktivnostima članova organa Banke, bez obzira na to da li postoji ili ne osnov za takvo javno mišljenje. S obzirom na značaj reputacionog

rizika, i, u skladu sa zahtjevima i standardima Grupe, Banka će intenzivno provoditi aktivnosti na povećanju svijesti o riziku i značaju upravljanja reputacionim rizikom kroz edukacije, kao i aktivnosti na smanjenju reputacionog rizika kroz implementaciju dodatnih specijalnih politika Grupe, koje regulišu područje upravljanja reputacionim rizikom.

Banka definiše strategije operativnog i reputacionog rizika s ciljem smanjenja operativnog i reputacionog rizika. Osnovne karakteristike strategija su sljedeće:

- efekti strategija su raspoređeni kroz višegodišnju perspektivu u smislu smanjenja operativnog rizika i gubitaka,
- baziraju se na strategijama za smanjenje operativnog i reputacionog rizika, koje je Grupa definisala, i vežu se za inicijative definisane u poslovnom planu Banke,
- zasnovane su na trendovima u poslovnom okruženju, činjenicama o trenutnim/potencijalnim operativnim rizicima i osnovnim rizicima, koje je Banka identifikovala, uzimajući u obzir postojeće/planirane/predložene inicijative za smanjenje rizika,
- definisane su u saradnji između Tržišnog i operativnog rizika i relevantnim poslovnim stranama u Banci.

Banka će implementirati strategije, mjere za smanjenje rizika, kao i definisati indikatore operativnog rizika, putem kojih će se vršiti monitoring efikasnosti strategija i monitoring razvoja rizika.

S obzirom da identifikovani rizici mogu izazvati i posljedice po reputaciju, njihovim smanjenjem se utiče i na smanjenje reputacionog rizika.

Pravni rizik

Pravni rizik predstavlja mogućnost nastanka gubitaka usljed kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova po osnovu neispunjavanja ugovornih i zakonskih obaveza, kao i usljed kazni i sankcija izrečenih od strane regulatornih organa.

Upravljanje ovim rizikom Banka provodi vlastitim stručnim ljudskim resursima uz angažovanje potrebnih eksternih pravnih i drugih stručnjaka, kao i opreznim formiranjem potrebnih rezervisanja na teret troškova za sve procijenjene očekivane gubitke po ovom osnovu.

Rizik usklađenosti poslovanja

Rizik usklađenosti poslovanja je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisima, kojima se uređuje poslovanje Banke, te internim aktima Banke, a posebno obuhvata rizik od sankcija ABRS.

Upravljanje rizikom usklađenosti poslovanja Banka je uspostavila u skladu s propisima ABRS i primjenom modela Grupe.

Strateški rizik

Strateški rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed nepostojanja odgovarajućih politika i strategija, te njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usljed promjene u okruženju, u kojem Banka posluje, ili izostanka odgovarajućeg reagovanja Banke na te promjene.

Banka koristi snagu Grupe, ime i potencijale, visoku stručnost i efikasnost Grupe, kojoj pripada.

Vođena iskustvom poslovanja na ovom području, Grupa je razvila mehanizme za minimiziranje strateških rizika, koji mogu nastati iz poslovanja supsidijarnih banaka.

Pomoću detaljno razrađenih poslovnih planova, u koje se ugrađuju iskustva iz susjednih zemalja, izrađuju se oprezne procjene poslovanja supsidijarne banke. Ovi elementi dobijaju konkretan oblik putem analize tržišta, te se na taj način postiže optimalan koncept prilagođen odabranim segmentima tržišta.

Pored toga, Grupa raspolaže velikim potencijalom stručnih kadrova, od kojih mnogi imaju i iskustvo stečeno u drugim zemljama, i ti kadrovi obavljaju dragocjen posao i obučavaju lokalne kadrove prema najboljim standardima Grupe. Uključivanjem lokalnih kadrova u poslove rukovođenja se garantuje razumijevanje specifičnosti tržišta i rizika.

Politika Grupe podržava supsidijarne banke da redovno koriste usluge stručnih konsultanata, kako bi im pomogli u boljem razumijevanju lokalnog tržišta i informisanju o promjenama u zakonskom, računovodstvenom i poreskom okruženju pojedine zemlje.

Strateški rizik je integrisan u lokalne procese Banke kroz Strateški plan poslovanja Banke (podlozan reviziji jednom godišnje), te pojedinačne strategije i politike upravljanja poslovanjem Banke.

Formiranjem dodatnih odbora (kao što su Odbor za rizike, Odbor za upravljanje troškovima, Odbor za upravljanje promjenama) unaprijeđen je kontrolni mehanizam sagledavanja predmetnog rizika i prevencije njegovog nastanka.

Poslovni rizik

Poslovni rizik je negativna neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži Banke, koja može dovesti do značajnih gubitaka, i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost Banke. Do poslovnog rizika, prije svega, može doći zbog značajnog pogoršanja tržišnog okruženja i promjena u tržišnoj konkurenciji ili ponašanju potrošača na tržištu. Ovaj tip rizika odražava promjene odnosa poslovnih prihoda i rashoda Banke, koji se prate na kvartalnom nivou.

Upravljanje poslovnim rizikom Banka provodi u skladu sa lokalnim propisima i modelima upravljanja iz Grupe.

Rizik nekretnina

Rizik nekretnina se definiše kao potencijalni gubitak, koji rezultira iz fluktuacija tržišne vrijednosti portfolija vlastitih nekretnina Banke. Rizik nekretnina ne tretira nekretnine Banke kao kolateral.

Ublažavanje ovog rizika se vrši kontinuiranim ulaganjem u poslovne objekte Banke definisane poslovnim planom, te provođenjem redovnog godišnjeg testa impariteta (umanjenja) vrijednosti nekretnina, čime se utvrđuje realan preostali vijek trajanja osnovnih sredstava.

Rizik pranja novca i finansiranja terorizma

Rizik pranja novca i finansiranja terorizma podrazumijeva rizik od moguće pojave negativnih efekata na finansijski rezultat, kapital ili reputaciju Banke, ukoliko se usluge Banke koriste u svrhu pranja novca i/ili finansiranja terorizma (direktna ili indirektna upotreba poslovnog odnosa sa Bankom, transakcijom, uslugom ili proizvodima Banke). S obzirom na uspostavljene mehanizme preventivnog djelovanja i kontrola drogovog nivoa, procese izvještavanja i eskalacije, te edukacije zaposlenih, koje se održavaju u kontinuitetu (*online* i *u živo*), izloženost navedenom riziku svedena je na minimum.

3) Organizaciona struktura upravljanja rizicima

Banka ima adekvatno i efikasno postavljenu organizacionu strukturu upravljanja rizicima, sa precizno definisanim ovlaštenjima i odgovornostima odbora/sektora/pojedinaca zaduženih za preuzimanje i upravljanje rizicima. Analogno tome, organizaciona struktura je uspostavljena na način da je upravljanje rizicima funkcionalno i organizaciono odvojeno od funkcije preuzimanja rizika, te je jasno utvrđenom podjelom poslova i dužnosti zaposlenih obezbijeđeno sprečavanje sukoba interesa.

Upravljačka tijela sa ulogom u procesu upravljanja rizicima u Banci su:

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je odgovoran za uspostavljanje sistema upravljanja rizicima Banke, kao i nadzor nad njim. Nadzorni odbor određuje strategiju i politike upravljanja ključnim vrstama rizika, kojima je Banka izložena u svom poslovanju. Ovaj Odbor imenuje viši menadžment sa isključivim odgovornostima za upravljanje rizikom, kao i članove Odbora za rizik. Nadzorni odbor određuje vrstu, obim, oblik i učestalost izvještavanja o rizicima, usvaja ICAAP & ILAAP izvještaje, te izvještaj o provedenom testiranju otpornosti Banke na stres i Plan oporavka Banke, koji dostavljaju relevantne funkcije u skladu s usvojenim internim aktima Banke. Nadzorni odbor je odgovoran za donošenje internih propisa, koji regulišu strateški važna pitanja i definicije i smjernice za upravljanje rizicima (strategiju upravljanja rizicima, strategiju i plan upravljanja kapitalom, okvir apetita za rizike, limite za upravljanje rizicima, politiku upravljanja rizicima, politiku o ICAAP i ILAAP). Prije finalnog odobrenja, sva relevantna pitanja i dokumenti se razmatraju i predlažu od strane Uprave Banke.

Uprava Banke

Uprava Banke sprovodi strategiju i politike upravljanja rizicima usvajanjem procedura upravljanja rizicima, odnosno identifikovanje, mjerenje i procjenu rizika i obezbjeđenje njihove primjene. Uprava Banke je zadužena za periodičnu reviziju ili, ako je potrebno, predlaganje izmjena i dopuna Strategije i politike upravljanja rizicima, te usvajanje izmjena procedura i ostalih internih akata za upravljanje rizicima. Ovaj organ upravljanja zadužen je za održavanje efikasnosti internih kontrola ugrađenih u sistem upravljanja rizicima, uključujući i sigurnost informacionih sistema. Uprava takođe usvaja smjernice Grupe, koje regulišu ovu oblast, usvaja ICAAP & ILAAP internu regulativu Banke (procedure za ICAAP & stres test, primijenjene metodologije,

pretpostavke, mapu rizika), predlaže usvajanje godišnjeg regulatornog izvještaja Banke o ICAAP, ILAAP i drugim relevantnim dokumentima za upravljanje rizikom i kapitalom, za koje odluku o konačnom odobrenju donosi Nadzorni odbor.

Odbor za rizike

Odbor za rizike izvještava Nadzorni odbor o sprovođenju strategije, adekvatnosti i načinu sprovođenja usvojenih politika i drugih procedura za upravljanje rizicima, kao i adekvatnosti i pouzdanosti cjelokupnog sistema upravljanja rizicima. Odbor za rizike razmatra ostvarenja indikatora rizičnog apetita i rezultate ICAAP & ILAAP izvještaja i testiranja otpornosti na stres i dostavlja mišljenje Nadzornom odboru.

Odbor za sistem internih kontrola

Odbor za sistem internih kontrola prikuplja relevantne informacije o prvom nivou sistema internih kontrola, koje se odnose na sve aktivnosti na nivou Banke, i analizira rezultate rada kontrolnih funkcija drugog i trećeg nivoa, nalaze, teme i druge značajnije izvještaje iz područja sistema internih kontrola. Odbor procjenjuje kritična pitanja i, s tim u vezi, kontrolne procedure, koje imaju uticaj na sistem internih kontrola na nivou Banke, te donosi odluke o prioritetima mogućih korektivnih aktivnosti.

Kreditni odbor

Važnu ulogu u procesu odobravanja plasmana ima Kreditni odbor, koji razmatra kreditne zahtjeve, donosi odluke o kreditnim zahtjevima u okviru svojih nadležnosti ili daje preporuku za viši nivo nadležnosti u odobravanju kreditnih poslova. Kreditni odbor Banke je tijelo sa najvećim ovlaštenjima za odobravanje plasmana i strategija naplate na nivou Banke za izloženosti utvrđene internim aktima. Pravila i način rada Kreditnog odbora definisan je posebnim internim aktom Banke.

Odbor za reviziju

Odbor za reviziju je uspostavljen kao poseban odbor, koji odgovara direktno Nadzornom odboru Banke, a imenovan je od strane Nadzornog odbora s ciljem pružanja podrške Skupštini akcionara Banke, Nadzornom odboru i Upravi Banke u njihovim nastojanjima da unaprijedi kvalitet korporativnog upravljanja, kvalitet cjelokupnog sistema internih kontrola na temelju pristupa orijentisanog ka riziku, te posebno kvalitet finansijskog izvještavanja.

ALCO odbor (Odbor za upravljanje aktivom i pasivom)

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke donosi odluke o cjelokupnoj strategiji upravljanja aktivom i pasivom Banke u skladu sa relevantnim zakonskim ograničenjima, pravilima i limitima utvrđenim od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske i Grupe. ALCO razmatra ILAAP izvještaj i izvještaje o ostvarenju mjera okvira apetita za rizik i kvartalne izveštaje o razvoju internog kapitala, kao i rezultate poređenja različitih kategorija kapitala s ciljem adekvatnog praćenja kapitalne pozicije Banke.

Odbor za operativni i reputacioni rizik

Aktivnosti Odbora su usmjerene na informisanje i monitoring izloženosti Banke operativnom i reputacionom riziku i procjenu događaja operativnog rizika sa značajnim uticajem na Banku i povezanim mjerama mitigacije rizika, kao i analiziranje izvršenih procjena ključnih procesa, koji utiču na operativni i reputacioni rizik, i identifikovanih mjera za ublažavanje rizika, te praćenje statusa i efikasnosti definisanih mjera.

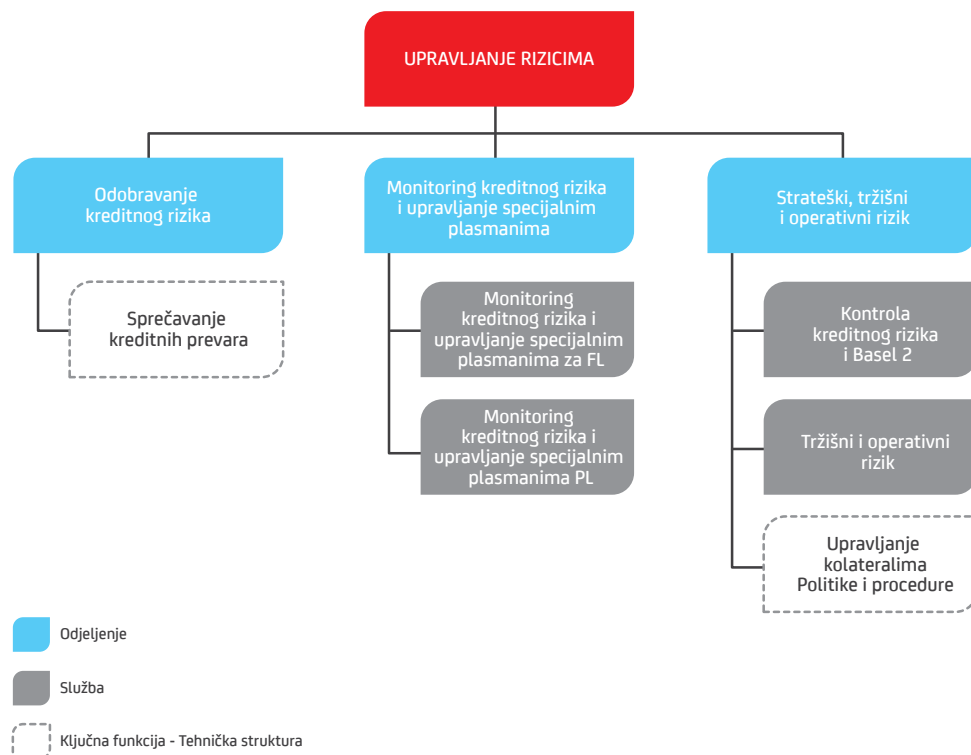
Odbor takođe donosi odluke o reputacionom riziku za transakcije povezane sa osjetljivim sektorima i ostalim slučajevima prijedloga poslovne strane (ostali relevantni sektori ili klijenti), koje su ocijenjene kao transakcije visokog rizika.

4) Organizacija Upravljanja rizicima

Upravljanje rizicima je organizovano kroz 3 organizacione jedinice i to:

- Odobravanje kreditnog rizika, uključujući funkciju sprečavanja kreditnih prevara,
- Monitoring kreditnog rizika i upravljanje specijalnim plasmanima,
- Strateški, tržišni i operativni rizik, uključujući funkciju upravljanja kolateralima.

Sve organizacione jedinice odgovaraju direktno rukovodiocu Upravljanja rizicima, kojeg imenuje Nadzorni odbor, koji je isključivo zadužen za Upravljanje rizicima, čime je obezbijeđeno izbjegavanje sukoba interesa i odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima od ostalih redovnih poslovnih aktivnosti. Kako bi se obezbijedila nezavisnost funkcije validacije u odnosu na funkciju modeliranja, aktivnosti validacije modela su raspoređene direktno pod nadležnost rukovodioca Upravljanja rizicima.

Odobravanje kreditnog rizika, uključujući funkciju sprečavanja kreditnih prevara

Osnovna funkcija Odobravanja kreditnog rizika (OKR) je upravljanje kreditnim rizikom kroz adekvatnu procjenu kreditnog rizika pri preuzimanju novih izloženosti, kao i kontrola i analiza izloženosti po postojećim plasmanima (pregledi) s ciljem smanjenja i sprečavanja mogućih gubitaka za Banku. Odobravanje kreditnog rizika je zaduženo za uspostavljanje kvalitetnog i efikasnog kreditnog procesa, kao i kontinuirano unapređenje istog.

Kreditni proces u Banci je zasnovan na podjeli nadležnosti i odgovornosti u kreditnim poslovima između aktivnosti preuzimanja rizika, za koje je zadužena prodajna funkcija, i aktivnosti upravljanja rizicima, za koje je zaduženo Odobravanje kreditnog rizika (zastupljen princip „četiri oka“). Kreditni proces započinje sa pripremom i analizom kreditnog zahtjeva od prodajne funkcije na propisanom obrascu kreditnog zahtjeva.

Prilikom procjene kreditnog zahtjeva primarna je kreditna sposobnost dužnika, odnosno procjena primarnih izvora otplate, dok se sredstva obezbjeđenja tretiraju kao sekundarni izvori otplate i služe samo kao podrška kreditu.

Primarni izvor otplate podrazumijeva procjenu kreditne sposobnosti dužnika kroz adekvatnu analizu klijenta (analiza finansijskih izvještaja i pokazatelja, analiza djelatnosti klijenta, analiza transakcije-zahitjeva klijenta).

Sredstvo obezbjeđenja ne može biti zamjena klijentovoj sposobnosti da izvršava obaveze. Analiza i procjena sredstava obezbjeđenja se vrši za svaki kreditni zahtjev na način da se obezbijede sve relevantne informacije o kolateralu kroz ekonomsko-pravnu analizu kolaterala (utvrđuje se tržišna vrijednost obezbjeđenja, kolateral faktor, materijalna vrijednost, pravni status).

Odobravanje kreditnog rizika je odgovorno za donošenje odluka za plasmane u ličnim kompetencijama i davanje mišljenja/preporuka Kreditnom odboru za plasmane u nadležnosti Kreditnog odbora i plasmane, koji zahtijevaju NBCO (neobavezujuće kreditno mišljenje) od strane Grupe, a sve u skladu sa odgovornostima definisanim Opštim pravilima za kreditiranje i ovlaštenjem za odobravanje kredita i pojedinačnim odlukama odobrenim od strane Uprave banke. Odobravanje kreditnog rizika je odgovorno za odobravanje rejtinga za sve klijente pravna lica u standardnom portfoliju (kroz alat GWB). U saradnji s Monitoringom kreditnog rizika i upravljanje specijalnim plasmanima odgovorno je za prepoznavanje ranih signala upozorenja/anomalija i predlaganje klijenata na „watch“ listu.

Kreditni proces sa svim definisanim aktivnostima je propisan Procedurom kreditnog procesa za klijenta pravna lica i Procedurom rada za odobravanje kredita fizičkim licima i uputstvima: Uputstvo za odobravanje i puštanje kredita fizičkih lica kroz „*Consumer finance*“ platformu i Uputstvo alternativnog procesa realizacije kredita fizičkih lica.

Prilikom analize i odobravanja kreditnih zahtjeva, Odobravanje kreditnog rizika je zaduženo za praćenje rizika koncentracije, odnosno postupanje u skladu sa propisanim limitima definisanim Zakonom o bankama Republike Srpske i odlukama ABRS (velike izloženosti, limit izloženosti prema jednom ili grupi povezanih lica, limit prema državi, maksimalno neobezbjedene izloženosti, lica u posebnom odnosu sa Bankom).

Odobravanje kreditnog rizika je odgovorno za redovno praćenje i izvještavanje o dužini trajanja kreditnog procesa u OKR. Izvještaj sadrži podatke o broju i volumenu odobrenih zahtjeva, % negativnih mišljenja, % iteracija i dužini trajanja procesa u OKR i mjesečno se prezentuje Kreditnom odboru.

U sklopu odobravanja kreditnog rizika je i funkcija sprečavanja kreditnih prevara sa osnovnim zadacima:

- adekvatno funkcionisanje i unapređenje sistema sprečavanja kreditnih prevara,
- kontrola novih zahtjeva s ciljem otkrivanja pokušaja kreditne prevare u segmentu Maloprodaje,
- otkrivanje prevara kod trećih strana, tj. ugovornih partnera,
- kontinuirana edukacija drugih zaposlenika Banke na temu kreditnih prevara,
- izvještavanje o broju i trendovima kreditnih prevara za segment Porodičnog bankarstva,
- saradnja sa ostalim organizacionim dijelovima u Banci, sa ostalim članicama Grupe i sub-holdingom na temu kreditnih prevara,
- saradnja sa ostalim nadležnim eksternim tijelima na temu kreditnih prevara.

Funkcija sprečavanja kreditnih prevara je zadužena za izradu izvještaja o indikatorima potencijalnih kreditnih prevara i proces verifikacije za Kreditni odbor.

Izvještaj o indikatorima potencijalnih kreditnih prevara i Verifikacija je izvještaj, koji se 3 puta godišnje priprema za Kreditni odbor. Izvještaj sadrži praćenje ključnih indikatora kreditnih prevara (3PD30, FPD30, 4PD30) po broju, volumenu, regijama i statistiku procesa verifikacije sa akcentom na broj i volumen negativnih verifikacija.

Monitoring kreditnog rizika i upravljanje specijalnim plasmanima

Monitoring kreditnog rizika je zadužen za sprovođenje kreditnog monitoringa nad klijentima Banke, koji pripadaju Standard portfoliju i „*Pre-delinquency*“ portfoliju za fizička lica i Standard portfoliju i portfoliju klijenata sa povišenim rizikom tzv. „*Watch list*“ (WL) portfolio za pravna lica.

Cilj monitoringa kreditnog rizika je rana identifikacija rizičnih klijenata i proizvoda, što omogućava Banci da preduzima adekvatne i pravovremene mjere na upravljanju rizičnim izloženostima. Mjere monitoringa sprečavaju pojavu pogoršanja kvaliteta kredita i povećanje troška kreditnog rizika, tako što se preduzimaju potrebne mjere u najranijoj mogućoj fazi, odnosno smanjuje se izloženost prema tim klijentima prije nego što dođe do pogoršanja.

Pri identifikaciji potencijalno rizičnih klijenata, Banka primjenjuje načela povezanih lica u skladu sa Procedurom za prikupljanje i evidentiranje podataka o međusobno povezanim licima klijentima Banke, te utvrđuje plasmane i potencijalnu izloženost prema klijentu i s njim povezanim licima i licima u posebnom odnosu sa Bankom.

Monitoring kreditnog rizika je odgovoran za identifikaciju potencijalno rizičnih klijenata zajedno sa ostalim učesnicima u procesu monitoringa, definisanje monitoring klasifikacije, definisanje strategije za ublažavanje rizika (strategija prema klijentu i plan aktivnosti sa rokovima za izvršenje), prenos klijenata pravnih lica u Upravljanje specijalnim plasmanima, izvještavanje, te za provođenje ostalih aktivnosti u skladu sa procedurama monitoringa kreditnog rizika.

Proces monitoringa pravnih lica se realizuje kroz sljedeće faze:

- identifikacija anomalija - anomalije su kvantitativni i kvalitativni pokazatelji, koji se dnevno analiziraju, kako bi se otkrili potencijalni problemi u otplati kredita,
- analiza anomalija i WL klasifikacija - proces analize podrazumijeva analizu simptoma i uzroka pogoršanja ponašanja klijenta, te procjenu sposobnosti klijenta za rješavanje problema,

- utvrđivanje strategije za ublažavanje rizika - strategija prema klijentu i plan aktivnosti,
- izvještavanje.

Monitoring kreditnog rizika organizuje dva puta mjesečno sastanke vezano za klijente, koji kasne u plaćanju dospjelih obaveza, u kojima učestvuju Odobravanje kreditnog rizika, Poslovni segmenti i Upravljanje specijalnim plasmanima. Cilj sastanaka je analiza razloga u kašnjenju plaćanja dospjelih obaveza, te revidiranje realizovanih aktivnosti, definisanje novih aktivnosti i postavljanje rokova za njihovu realizaciju, kao i definisanje dalje poslovne strategije prema klijentu. Banka ima kreiran izvještaj, Pregled dospjelih obaveza pravnih lica, koji je dostupan svim učesnicima u procesu monitoringa.

Proces monitoringa fizičkih lica se realizuje kroz sljedeće faze:

- klasterizacija klijenata,
- identifikacija potencijalno rizičnih klijenata u PDL alatu (rana identifikacija anomalija - engl. „Pre-delinquency“),
- klasifikacija i analiza potencijalno rizičnih klijenata,
- utvrđivanje aktivnosti,
- kontrola nad provođenjem aktivnosti,
- izvještavanje.

Proces monitoringa fizičkih lica podržan je kroz PDL alat, kojim se dnevno vrši identifikacija i klasifikacija klijenata.

Upravljanje specijalnim plasmanima

S ciljem efikasnijeg upravljanja kreditnim rizikom, Upravljanje specijalnim plasmanima se bavi klijentima, koji ne mogu blagovremeno da izvršavaju postojeće obaveze ili za koje je procijenjeno da će imati problema sa izvršavanjem postojećih obaveza prema Banci, pa je potrebno osigurati preduzimanje odgovarajućih mjera i aktivnosti s ciljem minimiziranja gubitaka kreditnog portfolija, što se odnosi na sprečavanje djelimičnih i potpunih gubitaka, pravovremeno restrukturiranje rizičnih plasmana i odabir najbolje strategije oporavka. Osnove procesa upravljanja problematičnim kreditima se definišu posebnim internim aktima, koji se odnose na upravljanje ovom vrstom plasmana, tj. klijenata.

Razlozi, zbog kojih je potrebno da se problematični krediti tretiraju na poseban način, su sljedeći:

- rana identifikacija rizika odražava i omogućava optimalno korištenje opcija upravljanja Banke,
- profesionalno upravljanje problematičnim kreditima smanjuje rizike neočekivanih i iznenadnih potreba za rezervisanjima za kreditne gubitke,
- problematične situacije se znatno razlikuju u odnosu na upravljanje kreditnim rizikom klijenata u standardnom portfoliju, u smislu intenziteta kao načina upravljanja plasmanom (problematici klijenti zahtijevaju češće praćenje, kontakte i analize s ciljem nalaženja adekvatnog rješenja).

Upravljanje specijalnim plasmanima je odgovorno za sve segmente: Korporativno bankarstvo, Maloprodaju, finansijske institucije, i vlade.

U okviru Upravljanja specijalnim plasmanima postoji odvojenost u pristupu upravljanja izloženostima, koje su u procesu restrukturiranja/kojima su dodijeljene odgovarajuće „*forbearance*“ mjere u odnosu na upravljanje lošim plasmanima. Takođe, u okviru Upravljanja specijalnim plasmanima za fizička lica postoji odvojenost u upravljanju izloženostima u kašnjenju od 16-120 dana („*soft collection*“) i preko 120 dana (upravljanje lošim plasmanima). „*Soft collection*“, restrukturiranje i upravljanje lošim plasmanima nisu posebne organizacione strukture unutar jedinica Upravljanja specijalnim plasmanima, već poslovna područja u okviru cjelokupnog procesa upravljanja specijalnim plasmanima. Navedeni se posebno definišu i regulišu s ciljem kvalitetnijeg upravljanja plasmanima u nadležnosti, u skladu sa strukturom i karakteristikama istih.

Za poslovno područje restrukturiranja je karakteristično sljedeće:

- identifikacija klijenata/izloženosti za restrukturiranje, u skladu sa internim aktima,
- evaluacija instrumenata obezbjeđenja kod prijedloga za restrukturiranje, te predlaganje mjera za poboljšanje pokrivenosti instrumentima obezbjeđenja,
- analiza prijedloga za restrukturiranje, predlaganje mjera i preporuka za dalje upravljanje i naplatu rizičnih plasmana, te davanje mišljenja na prijedloge za restrukturiranje poslovnim linijama,

- ekonomsko optimiziranje aktivnosti restrukturiranih izloženosti prema pojedinom klijentu, preduzimanjem akcija i donošenjem mišljenja, koja imaju za cilj u najkraćem vremenskom roku rezultirati najboljim mogućim rezultatom - oporavkom klijenta i vraćanjem u standardno poslovanje,
- izrada strategije, politike i pravila restrukturiranja u skladu sa pravilima Grupe i lokalnog regulatora, a s ciljem mjerenja, pravovremenog prepoznavanja i sprečavanja/minimiziranja mogućih gubitaka, te stvaranja/maksimiziranja koristi u kreditnom portfoliju u restrukturiranju,
- praćenje realizacije aktivnosti klijenata u restrukturiranju, praćenje kreditnog portfolija u restrukturiranju, mjerenje pozitivnih i negativnih efekata restrukturiranja na rezultat u kreditnom portfoliju svih segmenata, te predlaganje mjera za korekciju - modifikacija i dorade utvrđene strategije,
- identifikacija gubitaka, procjena i praćenje potrebe za dodatnim rezervisanjima po plasmanima u portfoliju u nadležnosti,
- pružanje podrške poslovnim linijama prijedloga restrukturiranja za klijente poslovnog segmenta,
- praćenje aktivnosti za klijente u restrukturiranju i poređenje sa odobrenom strategijom restrukturiranja,
- izvještavanje iz djelokruga rada.

Za poslovno područje upravljanja lošim plasmanima je karakteristično sljedeće:

- identifikacija klijenata, kod kojih ne postoji mogućnost da se restrukturiraju ili restrukturiranje nije dalo rezultate,
- detaljna analiza kreditne i dokumentacije vezano za kolaterale, koja ima za cilj da osigura sveobuhvatno sagledavanje pravne pozicije Banke prema klijentu,
- detaljna analiza situacije, u kojoj se dužnik nalazi, odnosno „skeniranje“ cjelokupne situacije klijenta - da li uopšte postoji poslovna aktivnost dužnika ili je već prestao sa radom, zbog čega restrukturiranje nije uspjelo, da li postoji mogućnosti oporavka, procjena vrijednosti instrumenata obezbjeđenja/kolaterala i njihova provodivost (utrživost u slučaju likvidacije kolaterala), procjena adekvatnosti iznosa rezervisanja, procjena finansijskog položaja Banke i mogućnost naplate s ciljem pripreme svih relevantnih informacija i dokumenata vezano za dužnika, koji su neophodni za definisanje strategije,
- definisanje i implementacija adekvatne i održive strategije naplate plasmata, kako bi se postigla najviša moguća stopa naplate i obezbijedilo umanjeње gubitka Banke,
- izvještavanje iz djelokruga rada.

Za poslovno područje „soft collection“ je karakteristično preduzimanje mjera prijateljske naplate u ranijim fazama naplate plasmata fizičkih lica, korištenjem odgovarajućih mjera i radnji u skladu sa internim aktima. Mjere prisilne naplate se provode tek nakon preduzetih mjera sporazumne naplate, kao i u slučaju ako nije moguće provesti mjere sporazumne naplate.

Strateški, tržišni i operativni rizik

U skladu sa važećom organizacionom strukturom, upravljanje strateškim, tržišnim i operativnim rizikom se odvija kroz rad dva odjeljenja:

- Kontroling kreditnog rizika i Bazel 2,
- Tržišni i operativni rizik, kao i funkcije: Upravljanje kolateralima, politike i procedure.

Djelokrug rada pojedinačnih odjeljenja je regulisan internim aktima.

Kontrola kreditnog rizika i Bazel 2

Osnovna funkcija Kontrole kreditnog rizika i Bazel 2 je uspostavljanje adekvatnog sistema upravljanja kreditnim rizikom, kroz razvoj i uspostavljanje procesa i metodologija, baza podataka, alata i izvještaja u skladu sa lokalnom zakonskom regulativom i standardima UniCredit Grupe, koji se zasnivaju na Bazelskim standardima.

Glavni zadaci Kontrole kreditnog rizika i Bazel 2 su:

- implementacija kreditnih metodologija, rejting i scoring modela s ciljem optimizacije troškova rizika i kapitalnih zahjeva,
- izrada strategija upravljanja kreditnim rizikom u saradnji sa ostalim organizacionim jedinicama uključenim u proces,
- implementacija EBA standarda u skladu sa zahtevima ABRs i Grupe, prevashodno u oblasti upravljanja kreditnim rizikom,
- koordinacija procesa planiranja, praćenja i predviđanja razvoja portfolija i nivoa rezervisanja, te obračun i praćenje očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa MSFI i ABRs,

- praćenje i izvještavanje o ostvarenju ključnih pokazatelja upravljanja kreditnim rizikom, te izrada upravljačkih i operativnih izvještaja, analiza relevantnih informacija iz područja izloženosti kreditnom riziku za interne i eksterne korisnike,
- praćenje i kontrola usklađenosti kreditnog portfolija kroz predefinisani okvir apetita za rizik i limite kreditnog rizika u skladu sa lokalnom i grupnom regulativom,
- praćenje i izvještavanje o internim kapitalnim zahtjevima za kreditni rizik (ICAAP proces), uključujući provođenje testiranja otpornosti na stres,
- unapređivanje kvaliteta podataka iz područja nadležnosti kroz redovne aktivnosti uspostavljene unutar DQ procesa,
- aktivno učestvovanje i koordinacija rada sa drugim organizacionim jedinicama prilikom izrade grupnog Plana oporavka, te koordinacija izrade lokalnog Plana oporavka u svim pojedinačnim fazama,
- obračun, izvještavanje i planiranje kreditnim rizikom ponderisane aktive (engl. „CR RWA“),
- rekonsiliacija upravljačkih i regulatornih podataka na osnovu rezultata u eksternim bazama podataka (ARAMIS).

Pravovremena identifikacija, mjerenje, kontrola i upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija Banke obezbijeđeno je sistemom izvještavanja o kreditnom riziku. Izvještavanjem na nivou ukupnog portfolija i na nivou pojedinačnog klijenta/transakcije, sistem pruža potpune, tačne i blagovremene informacije o stanju, kvalitetu i kretanju kreditnog portfolija.

Sistem izvještavanja treba da ispuni sljedeće funkcije:

- prikupljanje i obrada podataka i pokazatelja kreditnog rizika,
- analiza kretanja i promjena ukupnih plasmana i strukturnih karakteristika portfolija,
- kontinuirano praćenje kreditnog rizika kroz kretanje kreditnih parametara,
- pružanje osnove za proces odlučivanja u vezi sa kreditnim rizikom.

Praćenje, upravljanje i izvještavanje o kreditnom riziku na nivou kreditnog portfolija obuhvata i praćenje rezervisanja za kreditne gubitke (ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu vanbilansnih stavki) u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim Standardima (MRS) / Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI) i metodologijom ABRS.

Parametri kreditnog rizika

Kvantifikacija kreditnog rizika se vrši mjerenjem očekivanog gubitka (EL). Osnovni pokazatelji, koji se koriste u praćenju kreditnog rizika i obračunu očekivanog gubitka, su:

- izloženost Banke u momentu nastanka statusa neizvršavanja obaveza (EaD),
- vjerovatnoća neizvršavanja obaveza (PD),
- gubitak u slučaju neizvršavanja obaveza (LGD).

Za procjenu kreditnog rizika pojedinačnog klijenta pravnog lica Banka koristi GWB rejting model. Rejting model određuje specifični rejting za klijente sa sličnim nivoom kreditnog rizika. Svaki rejting je povezan sa odgovarajućim PD parametrom. Banka interno procjenjuje PD za fizička lica, kao i ostale parametre kreditnog rizika, a u skladu sa metodologijom opisanom u internim aktima Banke.

Parametri kreditnog rizika i sredstva obezbjeđenja se koriste za utvrđivanje rezervisanja za očekivane kreditne gubitke u skladu sa MSFI, odnosno u skladu sa Odlukom ABRS o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju kreditnih gubitaka, koja je stupila na snagu od 1. januara 2020. godine, a čiji se način utvrđivanja detaljnije definiše posebnim internim aktima Banke.

S ciljem ispunjavanja gorenavedenih funkcija, sistem izvještavanja koristi informacione sisteme Grupe i interno kreirane baze podataka sa podacima o portfoliju na nivou plasmana. Iz sistema se obezbjeđuje podatak o rejtingu i danima kašnjenja klijenata, kao važnim parametrima kreditnog rizika klijenta.

Limiti

Vrlo značajan dio upravljanja kreditnim rizikom čine kontrola i nadzor nad koncentracijom kreditnog rizika. Banka upravlja koncentracijom kreditnog rizika u portfoliju utvrđivanjem limita. Limiti su određeni internim aktima i/ili regulativom ABRS, a njihova iskorištenost se redovno prati i o njoj se izvještava.

Banka koncentraciju kreditnog rizika prati i kontroliše na nivou:

- konsolidovane izloženosti prema jednom klijentu, odnosno ekonomskoj grupi u odnosu na zakonski propisana i/ili interno utvrđena ograničenja,
- izloženosti prema određenom industrijskom sektoru.

U skladu sa lokalnom zakonskom regulativom, velikom izloženosti se smatra izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja iznosi ili prelazi 10% priznatog kapitala Banke.

Ukupan iznos izloženosti prema jednom klijentu ili grupi povezanih lica, nakon primjene kreditnih tehnika, ne smije prelaziti 25% priznatog kapitala Banke.

Najveći dopušteni iznos kreditnih potraživanja, koji nije obezbijeđen kolateralom u skladu sa propisima ABRS, prema jednom licu ili grupi povezanih lica može biti najviše do 15% priznatog kapitala Banke.

Za zaključivanje pojedinačnog pravnog posla, na osnovu kojeg bi ukupna izloženost Banke dovela do velike izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica i do svakog narednog povećanja te izloženosti, neophodna je prethodna saglasnost Nadzornog odbora Banke.

Limiti prema Državi i javnom sektoru, kao i pojedinačnim industrijskim sektorima, su definisani internim aktom i predmet su revidiranja na godišnjem nivou.

Okvir za upravljanje apetitom za rizik je definisan kroz set ciljeva, pragova upozorenja i limita. Metodologija definisanja pragova i postupanja u slučaju prekoračenja istih su definisani internim aktima Banke.

U praćenju kreditnog rizika se koriste sljedeći izvještaji:

- Izvještaj o ključnim pokazateljima rizika za Nadzorni odbor, Odbor za sistem internih kontrola, Odbor za reviziju i Odbor za rizike,
- Izvještaji o rizicima (RR),
- Izvještaj o ključnim pokazateljima kreditnog rizika za Kreditni odbor,
- Izvještaj o strategijama po industrijskim sektorima (ICRS izvještaj),
- Izvještaj o apetitu za rizik (RAF),
- Izvještaj o indikatorima iz Plana oporavka (RP),
- Izvještaj o procjeni interne adekvatnosti kapitala (ICAAP),
- Izvještaj o internom kapitalu Banke,
- Mapa rizika Banke na osnovu inventure rizika,
- Izvještaj o rezultatima testiranja otpornosti na stres,
- Izvještaj o izloženostima u neizvršenju (*NPE - Non Performing Exposure*),
- Izvještaj o iznosu rizikom ponderisane aktive (*COREP izvještaji*).

Izvještaj o ključnim pokazateljima rizika za Nadzorni odbor, Odbor za sistem internih kontrola, Odbor za reviziju i Odbor za rizike se priprema kvartalno, a po potrebi i češće. U izradi izvještaja učestvuju svi organizacioni dijelovi u okviru Upravljanja rizicima, a za koordinaciju i slanje izvještaja prema Upravljanju finansijama je zadužen Kontroling kreditnog rizika i Bazel 2. Izvještaj se priprema u formi prezentacije i između ostalog obuhvata:

- podatke o strukturi i kretanju kreditnog portfolija: industrije, rejtinzi, kolaterali, valute,
- podatke o ključnim pokazateljima kreditnog rizika i kvaliteta portfolija: parametri kreditnog rizika na nivou Banke i pod-segmenata, stanje i kretanje problematičnih kredita (NPE), rezervisanja za kreditne gubitke, troškova rizika i nivoa pokrivenosti problematičnih kredita rezervisanjima za kreditne gubitke,
- osnovne podatke o koncentraciji u portfoliju i usklađenosti sa limitima, uključujući i pregled 20 najvećih klijentskih grupa prema ukupnoj izloženosti.

Izveštaji o rizicima se pripremaju mjesečno i kvartalno za potrebe izvještavanja prema Grupi. Mjesečni izvještaji, između ostalog, obuhvataju podatke po segmentima i subsegmentima i to:

- strukturu i razvoj portfolija po klasama rizika,
- iznose i promjene rezervisanja u skladu sa MSFI,
- pokrivenost portfolija sredstvima obezbjeđenja,
- glavne pokazatelje kreditnog rizika i njihov razvoj,
- iznos rizikom ponderisane aktive prema metodologiji Grupe prema definisanim klasama aktive,
- parametre kreditnog rizika po segmentima, odnosno subsegmentima (PD, LGD i EL),
- strukturu i razvoj portfolija po rejting klasama.

Kvartalni izvještaji sadrže podatke, koji se prikazuju na mjesečnom nivou, kao i dodatne informacije vezane za:

- strukturu sredstava obezbjeđenja,
- strukturu vanbilansnih stavki,
- pregled portfolija po vrsti i valuti plasmana,
- iznos rizikom ponderisane aktive prema metodologiji regulatora prema definisanim klasama aktive,
- pregled plasmana portfolija po industrijskim sektorima,
- ročnu strukturu portfolija u zavisnosti od roka dospeljeća plasmana,
- pregled najvećih klijenata sa statusom neizmirenja obaveza,
- pregled velikih izloženosti prema jednom licu ili prema grupi povezanih lica u vidu Top 10 izloženosti.

Izveštaj o ključnim pokazateljima kreditnog rizika za Kreditni odbor se priprema mjesečno i dostavlja Kreditnom odboru. Podaci su prikazani na nivou ukupnog portfolija, i pod-segmenata, uz prikaz komparativnih podataka u odnosu na prethodni period i budžet za dati period. Izveštaj, između ostalog, sadrži sljedeće informacije:

- detaljne podatke o strukturi i kretanju kreditnog portfolija, na nivou Banke i po segmentima,
- podatke o kvalitetu aktive na nivou segmenata, regija i filijala (izloženost, NPE volumen i stopa, iznos rezervisanja za kreditne gubitke, stopa pokrivenosti NPE rezervisanjima za kreditne gubitke),
- troškove rezervisanja za kreditne gubitke i trošak rizika po pod-segmentima,
- podatke o stopi neizvršenja po pod-segmentima i nivou kreditnih kompetencija,
- podatke o koncentraciji u portfoliju i usklađenosti sa limitima.

Izveštaj o strategijama po industrijskim sektorima se priprema kvartalno i dostavlja se Kreditnom odboru i Grupi. Izveštaj, između ostalog, sadrži sljedeće informacije:

- izloženosti po industrijskim sektorima, te prekoračenje u odnosu na definisane strategije,
- razlozi za prekoračenje i definisanje mjera za njihovo rješavanje,
- očekivani gubitak (EL) na nivou industrijske grane i komentar najvažnijih promjena.

Izveštaj o apetitu za rizik se priprema kvartalno (određen set ključnih pokazatelja apetita za rizik se prati i izvještava na mjesečnom nivou) i dostavlja Odboru za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO) i Grupi. Izveštaj između ostalog sadrži sljedeće informacije:

- pregled ključnih pokazatelja performansi poslovanja Banke iz domena Upravljanja rizicima i Upravljanja finansijama,
- realizaciju pokazatelja u odnosu na postavljene ciljeve, pragove upozorenja i limite,
- komentare nadležnih funkcija o razlozima i mjerama za rješavanje u slučajevima odstupanja od definisanih pragova.

Izveštaj o indikatorima iz Plana oporavka (RP) se priprema na mjesečnom nivou i dostavlja Odboru za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO) i Grupi. Izveštaj sadrži sljedeće informacije:

- pregled ostvarenja ključnih indikatora iz Plana oporavka u odnosu na postavljene pragove upozorenja i limite,
- komentare nadležnih funkcija o razlozima i mjerama za rješavanje u slučajevima odstupanja od definisanih pragova.

Izveštaj o procjeni interne adekvatnosti kapitala se priprema na godišnjem nivou sa stanjem na dan 31.12. prethodne godine i dostavlja Nadzornom odboru na usvajanje, te dostavlja ABRS do 30.04. tekuće godine.

Izveštaj o internom kapitalu Banke se priprema kvartalno i dostavlja Odboru za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO) i Grupi. Izveštaj sadrži sljedeće informacije:

- kretanje internog kapitala Banke po pojedinačnim tipovima materijalno značajnih rizika po kvartalima,
- poređenje kapitala Banke sa internim kapitalnim zahtjevima,
- komentare najvažnijih promjena u ostvarenju internog kapitala i raspoloživog kapitala Banke.

Mapa rizika Banke na osnovu inventure rizika se priprema na godišnjem nivou nakon završetka i usaglašavanja procesa inventure rizika u Grupi i dostavlja se Upravi Banke na usvajanje. Mapa rizika podrazumijeva informaciju o rizičnom profilu Banke na osnovu rezultata inventure rizika, koja podrazumijeva analizu svih rizika, kojima je Banka izložena po principu materijalne značajnosti i njihove uključenosti u izračun ekonomskog kapitala, te uvažavajući kriterijume, koje je propisala Grupa i ABRS. Sadržaj, obim i detaljnost izveštaja definisan je internim aktima, koji regulišu ovu oblast.

Izveštaj o rezultatima testiranja otpornosti na stres se priprema na godišnjem nivou sa stanjem na dan 31.12. prethodne godine i dostavlja Nadzornom odboru na usvajanje, te dostavlja ABRS do 31.03. tekuće godine. Sadržaj, obim i detaljnost izveštaja su definisani internim aktima, koji regulišu ovu oblast.

Izveštaj o izloženostima u neizvršenju se priprema na kvartalnom nivou za potrebe izveštavanja prema Grupi u sklopu zahtjeva ECB za izveštavanje o neprihodujućim kreditima. Izveštaj sadrži sljedeće informacije:

- podjelu neprihodujućih kredita na segmente po Finrep klasifikaciji i danima kašnjenja,
- informacije o FB izloženostima,
- informacije o prometu neprihodujućih kredita i rezervisanja u toku izveštajnog perioda,
- informacije o oporavku neprihodujućih kredita u posmatranom izveštajnom periodu,
- informacije o preuzetim kolateralima po neprihodujućim izloženostima u toku izveštajnog perioda.

Izveštaj o kreditnim rizikom ponderisanoj aktivi se priprema i izveštava prema Grupi u skladu sa Grupnom metodologijom na mjesečnom nivou, dok se regulatoru, u skladu sa metodologijom lokalnog regulatora, dostavlja na kvartalnom nivou. Izveštaji pružaju informaciju o stanju aktive ponderisane kreditnim rizikom, koja predstavlja zbir knjigovodstvene vrijednosti bilansne aktive, umanjene za ispravke vrijednosti i pomnožene odgovarajućim ponderima kreditnog rizika, i vanbilansnih stavki, umanjenih za rezervisanja za kreditne gubitke, pomnoženih najprije odgovarajućim faktorima kreditne konverzije, a potom pripadajućim ponderima kreditnog rizika.

Regulatorni kapitalni zahtjev za kreditni rizik predstavlja najmanje 12% aktive ponderisane kreditnim rizikom.

Pored standardizovanih izveštaja, sprovodi se i niz *ad hoc* aktivnosti i analiza, koje doprinose tačnosti parametra, koji se koriste pri praćenju kreditnog rizika.

Ostale aktivnosti, koje Banka sprovodi, uključuju provjeru kvaliteta podataka, koji se koriste u praćenju, upravljanju i izveštavanju kreditnog rizika, unapređenje postojećih sistema i procedura, godišnji proces budžetiranja i mjesečnog praćenja realizacije, te planiranja parametara do kraja godine.

Upravljanje kolateralima, politike i procedure

Osnovna funkcija organizacione jedinice Upravljanje kolateralima, politike i procedure je sveobuhvatno upravljanje kolateralima, uključujući njihovo vrednovanje i priznavanje, te implementacija politika i procedura iz oblasti upravljanja kreditnim rizikom u skladu sa lokalnom zakonskom regulativom i standardima Grupe.

Glavni zadaci Upravljanja kolateralima, politike i procedure:

- razvoj, primjena i nadzor nad provođenjem kreditnih politika, procedura, pravilnika i drugih internih akata iz područja upravljanja kreditnim rizikom,
- praćenje i koordinacija rješavanja otvorenih pitanja vezanih uz zahtjeve grupnog i lokalnog regulatora, te komunikacija sa regulatorom u pribavljanju dodatnih smjernica,
- upravljanje instrumentima osiguranja kroz interne akte, adekvatne modele i baze podataka u skladu sa zakonom, standardima UniCredit Grupe,
- konstantno unapređivanje procesa upravljanja kolateralima i provođenja tehnika ublažavanja kreditnog rizika u skladu sa Basel 2 standardom, STA principima i grupnim zahtjevima,

- konstantno unapređivanje kvaliteta podataka iz područja nadležnosti kroz redovne aktivnosti uspostavljene unutar DQ procesa izrada upravljačkih i operativnih izvještaja iz poslovnog područja.

Opšti i posebni uslovi optimiziranja procesa, strategija i procedura u vezi sa uslovima i metodama prihvatanja, vrednovanja, sticanja, praćenja i oslobađanja kolateralama su definisani kroz interne akte Banke (Pravilnik o kolateralima i Politika procjena nekretnina).

Izvještaji

U procesu upravljanja kolateralima se izrađuju sljedeći izvještaji:

- Izvještaj za statistički monitoring,
- Izvještaj o neupisanim hipotekama,
- Izvještaj o isteklim polisama osiguranja,
- Izvještaj o kolateralima,
- Izvještaj o praćenju rada eksternih procjenitelja.

Izvještaj za statistički monitoring se priprema na godišnjem nivou, na bazi podataka iz statističkog modela, i dostavlja na usvajanje Kreditnom odboru. Izvještaj, između ostalog, sadrži sljedeće informacije:

- pregled nekretnina, koje su obuhvaćene statističkim modelom procjene i za koje je model pokazao smanjenje tržišne vrijednosti,
- pregled pravila za postupanje u zavisnosti od nivoa značajnosti odstupanja vrijednosti nekretnina u odnosu na tržišnu vrijednost,
- instrukciju za dalje postupanje sa nekretninama, za koje je model pokazao smanjenje vrijednosti.

Izvještaj o neupisanim hipotekama se priprema na kvartalnom nivou i dostavlja na usvajanje Kreditnom odboru. Izvještaj, između ostalog, sadrži sljedeće informacije:

- strukturu kredita fizičkih lica po namjeni sa obavezom registracije hipoteke u korist Banke,
- pregled kredita, za koje nije izvršen upis hipoteke u za to predviđenim rokovima,
- plan aktivnosti za uspostavljanje hipoteke u korist Banke.

Izvještaj o isteklim polisama osiguranja se priprema na mjesečnom nivou i dostavlja poslovnim segmentima i Kreditnom odboru kao informacija kroz Izvještaj o ključnim pokazateljima kreditnog rizika za Kreditni odbor. Izvještaj, između ostalog, sadrži sljedeće informacije:

- pregled nekretnina po poslovnim segmentima i pod-segmentima, za koje su istekle polise osiguranja i koje imaju rok dospjeća unutar narednog kvartala,
- pregled potencijalnih efekata na rezervisanja za tekući mjesec u slučaju isteka polisa osiguranja.

Izvještaj o kolateralima se priprema minimalno na godišnjem nivou i dostavlja u Grupu. Izvještaj se priprema sa podacima o kolateralima i izloženostima i, između ostalog, sadrži sljedeće informacije:

- podatke o nekretninama sa posebnim osvrtom na istekle procjene i polise,
- podatke o finansijskim kolateralima i pokretninama.

Izvještaj o praćenju rada eksternih procjenitelja se priprema na godišnjem nivou od strane internog procjenitelja. Izvještaj se priprema sa ciljem osiguranja kvaliteta rada eksternih procjenitelja. Putem izvještaja se ocjenjuje rad eksternih procjenitelja. Pored standardizovanih izvještaja, priprema se i niz drugih *ad hoc* izvještaja i analiza, koji doprinose efikasnijem procesu upravljanja kolateralima tokom trajanja kreditne izloženosti, koji obezbjeđuju i kontrolu njihovog obuhvata u sistemima Banke.

Tržišni i operativni rizik

Tržišni rizik, kamatni rizik u bankarskoj knjizi i rizik likvidnosti

Za monitoring i izvještavanje o tržišnom riziku, kamatnom riziku u bankarskoj knjizi i riziku likvidnosti u Banci je zadužen Tržišni i operativni rizik. Proces monitoringa rizika je zasnovan na relevantnim propisima ABRS, kao i smjernicama Grupe implementiranim kroz interne akte Banke.

Svrha ograničenja tržišnog rizika, kamatnog rizika u bankarskoj knjizi i rizika likvidnosti je da se definiše nivo tolerancije za rizike, koji proizlaze iz bankarske knjige i knjige trgovanja, koji je definisan i usklađen sa strateškim politikama Banke, te da se pravilno kontroliše takva izloženost.

Banka vrši monitoring navedenih vrsta rizika na bazi dvije vrste scenarija:

- scenarija za upravljanje rizicima u redovnim okolnostima, i
- scenarija za upravljanje rizicima u vanrednim okolnostima.

Iz perspektive procesa, Politika upravljanja rizicima pokriva sljedeće teme:

- definisanje nosilaca rizika,
- bankarsku knjigu i knjigu trgovanja,
- strukturu limita po vrstama rizika,
- proces definisanja limita,
- praćenje limita/kontrola,
- korektivne akcije u slučaju prekoračenja,
- proces izvještavanja o izloženosti rizicima.

Definisanje nosilaca rizika

Banka vrši monitoring tržišnog rizika, kamatnog rizika u bankarskoj knjizi i rizika likvidnosti u skladu sa uspostavljenom podjelom sistema limita po nosiocima rizika. U skladu sa organizacionom strukturom Banke i prirodom aktivnosti, koje obavlja, nosioci rizika relevantni za Banku su Upravljanje aktivom i pasivom (ALM) i Tržišta.

Proces uspostavljanja limita Banke po nosiocima rizika se vrši uzimajući u obzir: iznos budžeta, performanse prethodnih godina, iskustvo odjeljenja, kao i lakoću mogućnosti likvidacije pozicija.

Nosioci rizika su odgovorni za:

- prvi nivo kontrole rizika tj. za praćenje svih ograničenja,
- upravljanje rizicima u skladu sa definisanim okvirom apetita za rizike.

Bankarska knjiga i knjiga trgovanja

Banka, u skladu sa posebnim internim aktima, utvrđuje minimum kriterijuma za raspoređivanje pojedinačnih bilansnih i vanbilansnih stavki u bankarsku knjigu i knjigu trgovanja, vodeći računa o njihovim karakteristikama i namjeni, zbog koje su pribavljeni. Knjiga trgovanja sadrži sljedeće pozicije u finansijskim instrumentima:

- bilo koje pozicije za potrebe trgovanja (pozicije za sopstveni račun, pozicije iz „marketmaking“ aktivnosti ili bilo koje druge pozicije iz poslova trgovanja sa klijentima),
- sredstva za obezbjeđenje ili refinansiranje pozicija trgovanja za sopstveni račun, sve posebne, vanbilansne finansijske transakcije, koje su uključene u knjigu trgovanja prema računovodstvenim standardima - „swap“ i „forward“ poslovi,
- sve hartije od vrijednosti, koje prema računovodstvenim standardima podliježu knjiženju na osnovu tržišne vrijednosti („mark-to-market“),
- finansijske instrumente, koje Banka drži sa namjerom trgovanja, a za koje postoji namjera Banke da u kratkom roku nakon sticanja proda i/ili da u kratkom roku ostvari dobit na osnovu stvarne ili očekivane razlike između njihove nabavne i prodajne cijene, odnosno na osnovu drugih promjena cijena ili kamatnih stopa.

Bilansne i vanbilansne stavke, koje nisu raspoređene u knjigu trgovanja, se raspoređuju u bankarsku knjigu. Svaki novi proizvod, koji Banka odobri i uvode, mora biti analiziran i raspoređen u bankarsku knjigu ili knjigu trgovanja.

Struktura Limita po vrstama rizika

1) Tržišni rizik

„Value-at-Risk“ (VaR) limit

„Value-at-Risk“ (VaR) limit je definisan kao potencijalni gubitak preko noći sa 99% sigurnosti. VaR metodologija se zasniva na istorijskim simulacijama prinosa i računa se za kategorije rizika kamatne stope, devizni rizik i rizik kamatne marže. VaR ograničenje obuhvata bilo koju od kategorija rizika. VaR limit predstavlja ograničenje potencijalnih gubitaka preko statistički utvrđenih podataka. Za sve nosioce rizika, VaR se izražava u EUR valuti.

„Basis-Point-Value“ (BP01) limit

BP01 limiti definišu maksimalni kamatni rizik po pozicijama, u valuti i vremenskim zonama. Procjene se zasnivaju na promjenama kamatnih stopa za 0,01% (1 bazni poen). Veličina BP01 ograničenja treba da bude određena na takav način da VaR ograničenje u suštini dovodi do ograničavanja trgovanja, i tako da se BP01 limit aktivira prije VaR limita u periodima manje oscilacije. U tom smislu, nosioci rizika treba da prate i usklađuju izloženost u valutama prema rokovima dospijeca.

Restrikcija (ukupno, kao i po vremenskim korpama i pojedinim valutama, ako se smatraju značajnim) na BP01 se primjenjuje na:

- FVtPL - fer vrijednost kroz dobitak ili gubitak, i
- FVtOCI pozicija - fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

„Credit-Point-Value“ (CPV) limit

CPV mjeri promjenu neto sadašnje vrijednosti pozicija osjetljivih na rizik kamatne marže, rezultirajući procenom zasnovanom na promjenama paralelnog pomaka kreditnog spreda za 0,01% (1 bazni poen) po izdavaocu, rejtingu ili industriji.

Restrikcija se primjenjuje na:

- Knjigu trgovanja (ukupna) i
- Bankarsku knjigu (državna i ne-državna).

Limiti deviznog rizika

Limiti deviznog rizika postavljaju ograničenja na maksimalan iznos otvorene devizne pozicije po valutama. Otvorena pozicija se određuje na osnovu svih bilansnih i vanbilansnih pozicija.

Nivo upozorenja o gubitku

Zarada od aktivnosti upravljanja tržišnim rizicima se kontinuirano prati preko nivoa upozoravanja o gubitku („Loss Warning Level“; u daljem tekstu: „LVL“). Ovi „limiti“/nivoi upozorenja služe kao pomoć u prepoznavanju negativnih trendova, blagovremeno prateći usaglašenost sa budžetom, obezbjeđujući rano obavještenje o velikim gubicima.

LVL se definiše kao apsolutni gubitak u poslednjih 60 dana. LVL se odnosi na organizacione dijelove, koji se bave upravljanjem tržišnim rizicima, tj. na nosioce rizika ALM i Tržišta.

2) Limit kamatnog rizika u bankarskoj knjizi

„Basis-Point-Value“ (BP01) limit

BP01 limiti definišu maksimalni kamatni rizik po pozicijama u knjizi Banke raspoređeno po vremenskim zonama. Procjene se zasnivaju na promjenama kamatnih stopa za 0,01% (1 bazni poen).

Ekonomska vrijednost (EV)

Ekonomska vrijednost (EV) razmatra potencijalni uticaj promjene kamatne stope, u skladu sa EBA SOT scenarijima (najgori rezultat u odnosu na 6 definisanih scenarija), na sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova.

Metrika ekonomske vrijednosti mjeri na koji način variranje (promjena) kamatnih stopa može uticati na ekonomsku vrijednost aktive, pasive i vanbilansnih instrumenata, uzrokujući promjenu ekonomske vrijednosti kapitala Banke. Mjerenje uticaja promjena kamatnih stopa na ekonomsku vrijednost obezbjeđuje ocjenu potencijalnih dugoročnih efekata promjena

kamatnih stopa na ukupnu izloženost Banke, što je ključni aspekt u odabiru poslovne strategije i zadržavanju adekvatnog nivoa kapitalizacije na duže staze. EBA SOT scenariji razmatraju osjetljivost ekonomske vrijednosti relativnih bilansnih i vanbilansnih pozicija na promjene kamatne stope i uticaj istih na sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova. Svaki od scenarija ima definisane pragove za promjenu potencijalne kamatne stope, pomoću kojih se izračunava nova ekonomska vrijednost. Postoji 6 regulatornih scenarija kamatnog šoka:

1. paralelni šok na gore (engl. „Parallel Up“),
2. paralelni šok na dole (engl. „Parallel Down“),
3. šok pada kratkoročnih stopa i povećanja dugoročnih stopa na krivulji (engl. „Short rates down“),
4. šok rasta kratkoročnih stopa i pada dugoročnih stopa na krivulji (engl. „Short rates up“),
5. šok povećanja kratkoročnih stopa (engl. „Flattening“),
6. šok smanjenja kratkoročnih stopa (engl. „Steepening“).

Zarada („Net Interest Income“)

NII razmatra potencijalni uticaj promjene kamatne stope na zaradu Banke, tako što se mijenja neto prihod od kamata. Unutar okvira za upravljanje rizikom kamatne stope u bankama, neto kamatni prihod se definiše kao razlika između ukupnog kamatnog prihoda i ukupnog kamatnog troška, koji se pojavljuje na stavkama i pozicijama bankarske knjige. Izračunati neto kamatni prihod, pod svakim kamatnim scenarijem mora da bude upoređen i procijenjen, prema baznom scenariju neto kamatnog prihoda. Volatilnost zarada je važna mjera za analizu rizika kamatne stope, jer značajne redukcije zarada mogu predstavljati prijetnju za adekvatnost kapitala.

3) Limiti rizika likvidnosti

Tipovi metrika rizika likvidnosti dijele se na:

a) unutardnevno praćenje likvidnosti

Rizik likvidnosti unutar dana nastaje kad Banka nije u stanju izvršiti plaćanja i izmiriti obaveze blagovremeno u normalnim okolnostima, kao i u stresnim situacijama. Kako bi se osigurao monitoring tog rizika, uslov praćenja likvidnosti mora biti postavljen u toku svakog radnog dana s ciljem obezbjeđenja likvidnosti i u slučaju nedostajućih/zakašnjelih priliva, a zahtjevi, koje je potrebno ispuniti, se odnose na kritična plaćanja, kao i preostale isplate.

b) ljestvicu operativne ročnosti

Ova metrika mjeri rizik kratkoročne likvidnosti kroz operativne korpe ročnosti do godinu dana, putem neto novčanih tokova (priliva/odliva). Kratkoročna likvidnost limitira izloženosti po svim valutama kao i ukupnu izloženost. Kod limita na 6 mjeseci i 9 mjeseci nema ograničenja po valutama već samo na ukupnu poziciju.

c) strukturalnu likvidnost

Mjere strukturalne likvidnosti nastoje osigurati odgovarajuću ravnotežu između imovine i obaveza u srednjem-dugom roku (preko godinu dana), kako bi se obezbijedila strukturalna stabilnost i ograničila zavisnost o kratkoročnom, manje stabilnom finansiranju.

d) testiranje likvidnosti na stres

Pokazatelji rizika likvidnosti za krizne situacije ili u stresnim scenarijima su:

- racio likvidnosne pokrivenosti (LCR) - osigurava da institucija ima sposobnost da izvrši svoje kratkoročne obaveze u razdobljima jakog stresa, zahtijevajući da iznos neopterećene visokolikvidne imovine bude jednak ili veći od neto odliva za period preko 30 dana ($\geq 100\%$ pokrivenosti),
- stres test likvidnosti - mjeri da li dostupne rezerve likvidnosti mogu osigurati da Banka izdrži hipotetički nedostatak kratkoročnih izvora sredstava. Scenarija se baziraju na konceptu korpi ročnosti imovine i njenog zanavljanja. Relevantna scenarija su definisana s ciljem predstavljanja mogućih događaja sa potencijalno negativnim uticajem na likvidnost. S obzirom na prirodu stres testa likvidnosti, kao alat za procjenu različitih rizika likvidnosti prihvatljiv je kombinovani scenario.

Banka ima obavezu da održava likvidnost u okvirima, koje propisuju ABRS i CBBiH, te da navedene institucije izvještava o poziciji svoje likvidnosti prema propisanoj dinamici i na propisanim obrascima.

e) održavanje obavezne rezerve

U regulisanju svojih dospjelih obaveza Banka se ne može oslanjati na dio, koji kao obaveznu rezervu drži kod CBBiH, osim

isključivo kao vanrednu (neočekivanu) i privremenu kratkoročnu mjeru. Dnevnu likvidnost Banka osigurava održavanjem propisane obavezne rezerve.

CBBiH je za banke u BiH propisala način obračuna i održavanja obavezne rezerve, te visinu i način plaćanja naknade za iznos obavezne rezerve i za iznos sredstava na računu kod CBBiH preko obavezne rezerve.

f) održavanje dekadne i dnevne likvidnosti

Banka je dužna da osigurava održavanje prosječnog desetodnevnog minimuma likvidnosti u novčanim sredstvima u visini od najmanje 10% iznosa kratkoročnih izvora prema knjigovodstvenom stanju na poslednji dan prethodnog kalendarskog mjeseca, s tim da ni jedan dan visina novčanih sredstava ne može iznositi manje od 5%.

g) ročnu usklađenost finansijske aktive i pasive

Banka je dužna da održava ročno usklađivanje preostalih rokova do ugovorenih dospeljeća instrumenata aktive i obaveza pri čemu banka mora da:

- a) najmanje 65% izvora sredstava sa preostalim rokom dospeljeća do 30 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa preostalim rokom dospeljeća do 30 dana,
- b) najmanje 60% izvora sredstava sa preostalim rokom dospeljeća do 90 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa preostalim rokom dospeljeća do 90 dana,
- c) najmanje 55% izvora sredstava sa preostalim rokom dospeljeća do 180 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa preostalim rokom dospeljeća do 180 dana.

Proces definisanja limita

Proces definisanja limita vodi funkcija Upravljanje rizikom Grupe u saradnji sa Tržišnim i operativnim rizikom. U procesu učestvuju i funkcije nosioca rizika i relevantne linije kompetencije u Grupi.

Sistem restrikcija se dijeli na dvije vrste:

- metrike, koje su relevantne za Apetit za rizik (RAF) na nivou Grupe,
- metrike, kojima se definišu granularna ograničenja.

Sistem metrika za likvidnost dodatno je razrađen kroz podjelu po nivoima značaja metrike i veličine Banke.

Tržišni i operativni rizik je odgovoran da obezbijedi da se konačan lokalni prijedlog limita pošalje u Grupu. Relevantne funkcije u Grupi vrše procjenu prijedloga, odobravanje i postavljanje limita kroz proces alociranja na Banku dijela ukupnog limita definisanog na nivou Grupe. Tržišni i operativni rizik je odgovoran da podnese konačan prijedlog limita na odobrenje Nadzornom odboru, te da obezbijedi informacije za ALCO i da izmjene na limitima uključi u relevantne dokumente, u kojima se evidentiraju informacije o važećim limitima.

Proces reduciranja ili ukidanja limita zahtijeva promptno informisanje nosioca rizika i odgovornih lica relevantnih funkcija u Banci, kao i odgovornog lica za Upravljanje rizicima Banke, od strane Tržišnog i operativnog rizika. Promjene treba da se uzmu u obzir pri daljim poslovnim aktivnostima odmah nakon primljene informacije. Tržišni i operativni rizik je zadužen i za informisanost ALCO odbora.

Praćenje limita/kontrola

Tržišni i operativni rizik vrši monitoring i kontrolu rizika kroz dostupne IT sisteme kako bi se obezbijedila usklađenost sa internim i eksternim propisima i obuhvatio i prikazao rizik.

Banka je u mogućnosti da koristi one proizvode finansijskog tržišta, koji su prošli odgovarajući proces implementacije, i dobili odobrenje nadležnih službi Banke i potvrdu odgovarajućih službi Grupe i sadržani su u katalogu proizvoda, koji je sastavni dio Strategije upravljanja tržišnim rizikom Banke.

Korektivne akcije u slučaju prekoračenja

Tržišni i operativni rizik je zadužen da osigura:

- inicijalnu procjenu - analizu, kojom se utvrđuje da li se radi o prekoračenju uzrokovanom aktivnostima, koje su dovele do stvarne promjene profila rizika, ili je u pitanju prekoračenje tehničkog tipa,
- analizu uzroka prekoračenja - ukoliko se prekoračenje desilo zbog stvarnog poremećaja rizičnog profila; u zavisnosti od toga da li se radi o prekoračenju limita ili nivoa upozorenja, zahtijeva se od funkcija nosioca rizika akcioni plan i/ili zatvaranje prekoračenja,
- pokretanje procesa eskalacije - u zavisnosti od vrste metrike (RAF, granularna ili metrika posebne pažnje) proces eskalacije se odvija u skladu sa smjernicama Grupe za pojedina područja rizika,
- izvještavanje - o svim prekoračenjima treba da budu informisani nosioci rizika i odgovorna lica relevantnih funkcija u Banci, kao i odgovorna lica za Upravljanje rizicima i ALCO,
- nakon lokalnog usaglašavanja akcionog plana sa odgovornim licima svih relevantnih funkcija, Tržišni i operativni rizik šalje akcioni plan na funkciju Upravljanje rizicima u Grupu i traži odobrenje za naredne aktivnosti na smanjenju rizika.

Proces izvještavanja o izloženosti rizicima

U skladu sa načelima razgraničenja odgovornosti između funkcija, koje izvještavaju, i funkcija, koje upravljaju rizicima, funkcija izvještavanja prema lokalnom regulatoru i regulativi Grupe je odvojena od funkcije upravljanja, koja je u nadležnosti Upravljanja aktivom i pasivom i Tržištima.

U procesu upravljanja tržišnim rizikom Tržišni i operativni rizik izrađuje sljedeće izvještaje:

- sedmični izvještaj o upravljanju tržišnim rizikom i rizikom likvidnosti za Upravu i funkcije nosioca rizika,
- mjesečni izvještaj za ALCO,
- kvartalni izvještaj za Nadzorni odbor.

Izvještavanje o poziciji likvidnosti i deviznom riziku prema domaćim institucijama je u nadležnosti Računovodstva i izvještavanja, dok je za održavanje likvidnosti u okviru propisanih parametara u izvještajima odgovorno Upravljanje aktivom i pasivom.

Pored navedenog, Banka ima razvijen sistem internog izvještavanja u skladu sa uspostavljenim procesom upravljanja rizicima.

Operativni rizik

Operativni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usljed nastupanja nepredvidivih eksternih događaja, uključujući i pravni rizik.

Ispravno i konzistentno upravljanje operativnim rizikom se sastoji iz identifikacije, procjene, praćenja/kontrole i ublažavanja operativnog rizika.

Sistem upravljanja operativnim rizicima obuhvata:

- identifikaciju i procjenu izloženosti Banke operativnim rizicima kroz procjene operativnih rizika u novim i postojećim procesima, proizvodima, aktivnostima i sistemima, te kroz analizu ključnih indikatora operativnog rizika,
- alate i mehanizme za kontinuirano praćenje izloženosti gubicima od operativnog rizika kroz prikupljanje kvantitativnih i kvalitativnih informacija; klasifikaciju svih događaja, odnosno izvora operativnog rizika, po kojima nastaju gubici, u bazu podataka o događajima nastalim po osnovu operativnog rizika; mjerenje izloženosti i monitoring trenda izloženosti operativnom riziku, kao i aktivnosti na smanjenju rizika,
- definisanje strategija, politika i procedura.

U okviru utvrđivanja i mjerenja, odnosno procjene operativnog rizika, Banka uzima u obzir sve relevantne interne i eksterne faktore, te događaje po osnovu operativnog rizika, koji su prouzrokovali stvarni gubitak za Banku, kao i operativni rizik, kojem je Banka izložena, ali nije prouzrokovao stvarni gubitak za Banku.

Pri evidentiranju štetnih događaja u bazu podataka, potrebno ih je klasifikovati prema tipu štetnog događaja u sljedeće kategorije rizika:

- interne prevare,
- eksterne prevare,
- odnosi sa zaposlenima i sigurnost na radu,
- klijenti, proizvodi i poslovna praksa,
- štete na materijalnoj imovini,
- prekidi u poslovanju i greške u sistema Banke,
- izvršavanje transakcija, isporuka i upravljanje procesima u Banci.

Zadatak Tržišnog i operativnog rizika, u okviru aktivnosti upravljanja operativnim rizikom, je i izrada izvještaja o izloženosti Banke operativnom riziku i analize postojećih i potencijalnih izvora operativnog rizika u Banci, s ciljem osiguranja informacija rukovodstvu Banke za efikasno upravljanje operativnim rizikom na svim nivoima.

Tržišni i operativni rizik kvartalno izvještava Upravu Banke, Nadzorni odbor, ALCO i eksterne korisnike izvještaja - Grupu o izloženosti operativnom riziku.

Izvještavanjem su obuhvaćeni:

- analiza podataka o gubicima od operativnih rizika, uključujući i nadoknade od osiguranja,
- podaci o ključnim indikatorima operativnog rizika,
- izvještaj o kapitalu za operativni rizik,
- informacije o najvažnijim aktivnostima upravljanja operativnim rizicima,
- izloženost Banke reputacionom riziku.

Navedeni procesi, koji čine sistem upravljanja operativnim rizicima, se definišu pojedinačnim aktima, uz obavezu redovnog informisanja visokog rukovodstva Banke o pokazateljima vezanim uz operativne rizike, te usklađivanja sistema upravljanja operativnim rizicima sa standardima Grupe i lokalnom i međunarodnom regulativom.

U skladu sa regulativom ABRS, Banka primjenjuje pristup osnovnog pokazatelja za obračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik. Po standardu Grupe, kapitalni zahtjev se takođe računa po metodi osnovnog pokazatelja.

Reputacioni rizik

Reputacioni rizik je definisan kao rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke usljed gubitka povjerenja u integritet Banke, do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnim praksama Banke ili aktivnostima članova organa Banke, bez obzira da li postoji ili ne postoji osnov za takvo javno mišljenje.

Reputacioni rizik se može smatrati sekundarnim efektom, tehnički se definiše kao „posljedični efekat“ svih ostalih kategorija rizika, kao što su kreditni, tržišni, operativni i rizik likvidnosti („uzročni“ rizici).

Prepoznavanje izloženosti reputacionom riziku znači analiziranje izloženosti „uzročnom“ riziku s ciljem utvrđivanja šta je osjetljivo u odnosu na reputacioni rizik.

Za identifikaciju i praćenje reputacionog rizika u Banci su odgovorni svi organizacioni dijelovi u Banci, u skladu sa smjernicama definisanim Grupnim i internim aktima iz područja reputacionog rizika.

Poslovni proces upravljanja reputacionim rizikom je baziran i usklađen sa Grupnim politikama i smjernicama.

Osim Grupnih politika i smjernica, u Banci su usvojeni i implementirani i lokalni akti, koji definišu pravila i principe za procjenu i upravljanje reputacionim rizikom, i koji se primjenjuju u radnom okruženju i odnosima sa klijentima, kao i kontrolu aktivnosti, koje nose reputacioni rizik, sa posebnim naglaskom na aktivnosti i poslovanje sa klijentima u osjetljivim sektorima.

Procjena reputacionog rizika se radi primjenom odgovarajuće metodologije navedene u specifičnim pravilima Grupe, uzimajući u obzir kriterije navedene u pravilima.

Sistem upravljanja reputacionim rizikom obuhvata i proces periodičnog izvještavanja. Interno izvještavanje i izvještavanje prema Grupi je u nadležnosti Tržišnog i operativnog rizika i obuhvata kvartalno izvještavanje Uprave Banke, Nadzornog odbora, ALCO i eksterne korisnike izvještaja - Grupu o izloženosti reputacionom riziku.

vPolitikom sistema unutrašnjih kontrola Banka definiše minimalne zahtjeve za uspostavljanje adekvatnog i djelotvornog sistema unutrašnjih kontrola i rada i saradnje njenih kontrolnih funkcija. Uzimajući u obzir veličinu, značaj, obim poslovanja i organizacionu strukturu, sistem unutrašnjih kontrola je prilagođen tako da na optimalan način podržava i nadzire redovan tok poslovnih aktivnosti i pojedine specifične situacije, koje mogu nastati.

Sistem internih kontrola predstavlja skup procesa, koje Banka uspostavlja za praćenje:

- adekvatne kontrole rizika,
- efikasnosti poslovanja Banke,
- pouzdanosti finansijskih i drugih informacija,
- usklađenosti sa zakonskim i drugim propisima, standardima Grupe i aktima Banke, s ciljem obezbjeđenja sigurnosti.

U procesu uspostavljanja i implementacije sistema unutrašnje kontrole, svi zaposleni i rukovodioci, kao i Uprava i Nadzorni odbor Banke, učestvuju na primjeren način.

Sistem interne kontrole uključuje procese vezane za:

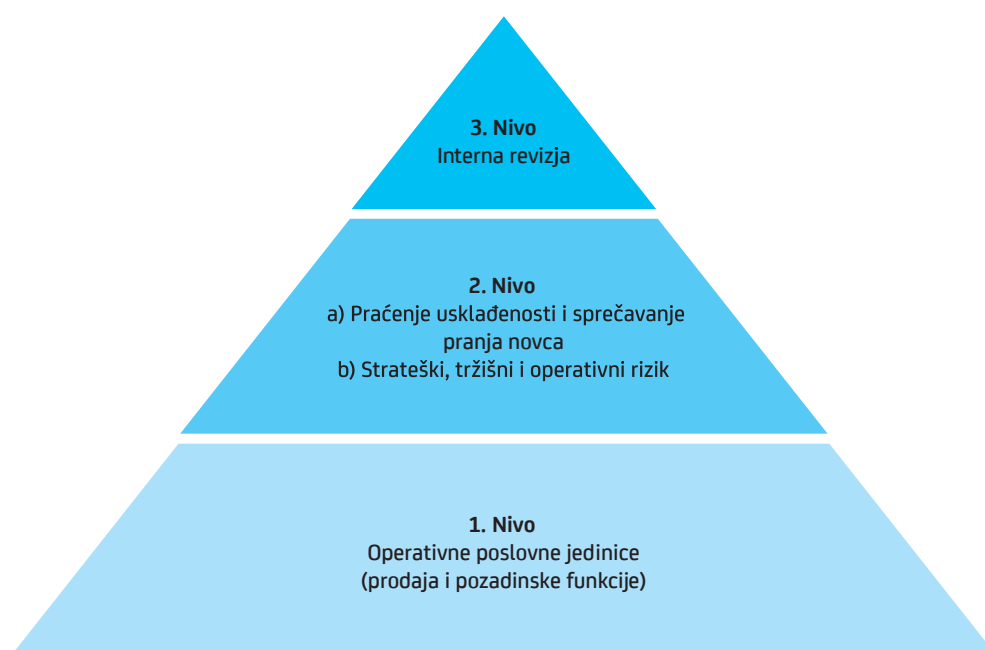
- izračunavanje i pregled kapitalnih zahtjeva za rizike,
- utvrđivanje i praćenje velikih izloženosti,
- sklapanje pravnih poslova sa licima u posebnom odnosu sa Bankom, kao i sistem izveštavanja o tim transakcijama,
- računovodstvene kontrole, koje se odnose na vođenje poslovnih knjiga i finansijsko izveštavanje,
- javno objavljivanje informacija,
- upravljačke, logičke i fizičke kontrole u informacionom sistemu,
- izvještaje, koji se dostavljaju u svrhu pripreme konsolidovanih izvještaja na nivou Grupe,
- izveštavanje nadzornih i drugih tijela, i
- procjenu efekata eksternalizacije poslovnih aktivnosti na sistem unutrašnjih kontrola Banke.

Sastav, upravljanje i kontrola rizicima, kojima je Banka izložena, provodi se kroz Sistem unutrašnjih kontrola, koji je Banka uspostavila na 3 nivoa i to:

1. **PRVI NIVO** - kontrole prvog nivoa vrše organizacione jedinice Prodaje i pozadinskih funkcija tokom redovnog obavljanja poslova i zadataka kako bi osigurale da se transakcije pravilno izvršavaju i evidentiraju.
2. **DRUGI NIVO** - kontrole drugog nivoa ili upravljanja rizikom su dužnosti jedinica, koje se razlikuju od organizacionih jedinica Prodaje i pozadinskih funkcija, a to su:
 - a) **Praćenje usklađenosti i sprečavanje pranja novca**, koje kontroliše usklađenost poslovanja Banke sa zakonskim i regulatornim propisima, identifikuje i procjenjuje rizike usklađenosti, predlaže mjere za smanjenje ili otklanjanje rizika i prati njihovu primjenu;
 - b) **Strateški, tržišni i operativni rizik**, koji kontroliše i usmjerava rizike u skladu sa politikama i metodama mjerenja i kontrole ovih rizika i vrši optimizaciju troškova rizika u skladu sa internim i eksternim pravilima i propisima.
3. **TREĆI NIVO** - kontrole trećeg nivoa vrši **Interna revizija**, koja ocjenjuje i redovno provjerava potpunost, funkcionalnost i adekvatnost Sistema unutrašnjih kontrola. Interna revizija je nezavisna od prodajnih, pozadinskih, kao i kontrolnih jedinica drugog nivoa.

Uspostavljene kontrolne funkcije se kontinuirano razvijaju i unapređuju.

Nivoi Sistema unutrašnjih kontrola prikazani su ispod:

1. Prvi nivo unutrašnjih kontrola

Hijerarhijska struktura prvog nivoa kontrola je definisana odlukom Uprave Banke o određivanju učesnika procesa Sistema unutrašnjih kontrola prvog nivoa kako slijedi:

- zaduženi član Uprave (Manager in charge) i njegov zamjenik
- vođa kampanje certifikacije (Campaign leader) na nivou Banke i njegov zamjenik
- vlasnici procesa i
- vlasnici kontrola.

Provjera adekvatnosti unutrašnjih kontrola prvog nivoa se vrši kroz proces testiranja i certifikacije dva puta godišnje: u januaru i julu, a rezultati testiranja se podnose Upravi Banke na usvajanje u formi Upravljačkog izvještaja o sistemu unutrašnjih kontrola.

U izvještaju su obuhvaćene:

- računovodstvene i administrativne kontrole i
- opšte informatičke kontrole.

2. Drugi nivo unutrašnjih kontrola

Strateški, tržišni i operativni rizik je uspostavljen kao posebna organizaciona jedinica, nezavisna od poslovnih procesa i aktivnosti, u kojima rizik nastaje, odnosno, koje ova funkcija prati, kontroliše i ocjenjuje. Strateški, tržišni i operativni rizik u skladu sa zakonskim, podzakonskim i internim aktima Banke o rezultatima svog rada direktno izvještava Nadzorni odbor.

Praćenje usklađenosti i sprečavanje pranja novca je uspostavljeno kao kontrolna funkcija nezavisna od poslovnih procesa i aktivnosti, u kojima rizik nastaje, odnosno, koje ova funkcija prati, kontroliše i ocjenjuje. Praćenje usklađenosti i sprečavanje pranja novca direktno izvještava Nadzorni odbor Banke.

3. Treći nivo unutrašnjih kontrola

Interna revizija predstavlja nezavisnu kontrolnu funkciju Banke i čini sastavni dio sistema internih kontrola. Interna revizija objektivno ispituje, procjenjuje i izvještava o aktivnostima internih kontrola kao doprinos pravilnom, ekonomičnom, efikasnom i djelotvornom korištenju resursa. Ova funkcija kroz sistemski i profesionalan pristup procjenjuje i unapređuje efikasnost i adekvatnost sistema upravljanja i kontrole rizika, kao i upravljanja procesima uključujući i usklađenost sa zakonskim i drugim propisima.

U skladu sa zakonskom regulativom, Interna revizija za poslove iz svog domena odgovara Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke.

Internom revizijom u Banci rukovodi Senka Presečan, direktor ove funkcije.

Srazmjerno svojoj veličini i značaju, kao i složenosti poslova svake kontrolne funkcije, Banka osigurava dovoljan broj zaposlenih, koji posjeduju odgovarajuće stručno znanje i iskustvo. Takođe, Banka redovno održava stručno obrazovanje i osposobljavanje zaposlenih u kontrolnim funkcijama, kako bi unaprijedila njihove profesionalne vještine i znanje.

Kontrolne funkcije o svom radu izvještavaju organe i odbore Banke i nadležne funkcije Grupe kako slijedi: Kreditni odbor, ALCO, Odbor za reviziju, Odbor za rizike, Upravu i Nadzorni odbor Banke, te linije kompetencije u Grupi.

2.5. Kapital

Ukupni kapital i rezerve Banke na kraju 2020. godine iznose 254,6 miliona KM, što je za 9,8 miliona KM ili 4% više u odnosu na kraj prethodne godine, kao rezultat sljedećeg:

- u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama banaka za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica izazvanih virusnim oboljenjem Covid-19, koja je na snazi od 25. marta 2020. do momenta sastavljanja ovog izvještaja, isplata dividende iz dobiti ostvarene u 2019. godini je odgođena i trebalo bi da bude isplaćena u roku od mjesec dana od prestanka važenja ove Odluke;
- zadržavanje dijela ostvarene neto dobiti iz 2020. godine; s obzirom na to da za vrijeme važenja gore navedene Odluke nije

dozvoljeno vršiti isplatu dividende, 50% neto ostvarene dobiti će ostati u neraspoređenoj dobiti, dok se ne stvore uslovi za isplatu dividende (neraspoređena dobit se ne uključuje u obračun regulatornog kapitala Banke);

- Banka je, u skladu sa odredbama Odluke Agencije za bankarstvo RS o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, u momentu njene prve primjene, formirala veće ispravke vrijednosti i rezervisanja za kreditne gubitke u iznosu od 5.076 hiljada BAM u odnosu na iznos dobijen obračunom, koji je rezultat internog modela Banke prema zahtjevima MSFI 9, priznavanjem u kapitalu sa 1. januarom 2020. godine;
- Banka je izvršila korekciju (smanjenje) početnog stanja zadržane zarade i neto kredita u iznosu od 2.035 hiljada BAM po osnovu promjene modela priznavanja CPI („*Credit Protection Insurance*“) naknada. Ovaj iznos predstavlja zastupničku proviziju (CPI naknade) naplaćenu na polise osiguranja potrošačkih kredita od momenta od kojeg je ova provizija po svojim karakteristikama postala sastavni dio efektivne kamatne stope. Koriđovani iznos od 2.035 hiljada BAM će biti amortizovan u kamatni prihod u periodu otplate kredita po kojima je ova provizija naplaćena.

Odlukom o izračunavanju kapitala banaka propisane su kategorije kapitala i to: regulatorni, redovni osnovni i osnovni kapital, kao i način njihovog obračuna, odnosno stavke kapitala, koje se mogu uključiti, stavke, koje se moraju odbiti od kapitala, i slično. Iznosi regulatornog, osnovnog (T1) i redovnog osnovnog kapitala (CET1) obračunati u skladu sa propisima ABRS prikazani su u narednoj tabeli:

Kapital		
Br.	Stavka	Iznos
1.	REGULATORNI KAPITAL	219 102
1.1.	OSNOVNI KAPITAL	209 279
1.1.1.	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	209 279
1.1.1.1.	Instrumenti kapitala, koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	97 428
1.1.1.1.1	Uplaćeni instrumenti kapitala	97 055
1.1.1.1.2	Emisiona premija na akcije	373
1.1.1.2.	Zadržana dobit	68 384
1.1.1.3.	Ostali ukupni rezultat	2 575
1.1.1.4.	Ostale rezerve	52 603
1.1.1.5.	(-) Ostala nematerijalna imovina	(11 551)
1.1.1.6.	(-) Odložena poreska imovina, koja zavisi od buduće profitabilnosti i ne proizilazi iz privremenih razlika umanjanih za povezane poreske obaveze	(160)
1.1.2.	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	0
1.2.	DOPUNSKI KAPITAL	9 823
1.2.1.	Opšte ispravke vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardizovanim pristupom	9 823

Osnovne karakteristike finansijskih instrumenata, koje su uključene u obračun regulatornog kapitala, su navedene u tabeli ispod:

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata	
Br.	Stavka
1.	Emitent
	UniCredit Bank a.d. Banja Luka
1.1.	Jedinstvena oznaka
	ISIN: BA100NBLBR85
Tretman u skladu sa regulatornim okvirom	
2.	Priznat na pojedinačnoj/konsolidovanoj osnovi
	Na pojedinačnoj osnovi
3.	Vrsta instrumenta
	Obične akcije
4.	Iznos, koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja
	97.428 hiljada KM
5.	Nominalni iznos instrumenta
	700 KM po akciji
5.1.	Emisiona cijena
	I emisija - 1.000 KM po akciji; III emisija - 1.000 KM po akciji; IV emisija - 1.000 KM po akciji; V emisija - zamjena svih akcija po 1.000 sa akcijama nominalne vrijednosti po 700 KM po akciji s ciljem pokrića gubitka; VI emisija - 700 KM po akciji, VII emisija 700 KM po akciji; VIII emisija 700 KM po akciji; IX emisija - 700 KM po akciji.

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata	
Br.	Stavka
5.2.	Otkupna cijena I emisija - 1.000 KM po akciji; III emisija - 1.000 KM po akciji; IV emisija - 1.000 KM po akciji; V emisija - 700 KM po akciji; VI emisija - 700 KM po akciji; VII emisija 700 KM po akciji za akcionare, koji su otkupili 17.782 akcije prema pravu preče kupovine, a preostalih 149 akcija iz ove emisije otkupljeno je putem Berze po prosječnoj cijeni od 3.201 KM po akciji; VIII emisija 700 KM po akciji; IX emisija - 700 KM po akciji.
6.	Računovodstvena klasifikacija Akcionarski kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta I emisija - 26.03.2002. (privatizacija državnog kapitala); III emisija - 21.10.2004.; IV emisija - 03.02.2006.; V emisija 20.04.2006.; VI emisija - 03.11.2006.; VII emisija - 10.10.2007.; VIII emisija - 01.06.2011.; IX emisija 26.12.2012.
8.	Instrument sa datumom dospjeća ili instrument bez datuma dospjeća Bez datuma dospjeća
9.	Opcija kupovine od strane emitenta Ne
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost Nije primjenjivo
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo) Nije primjenjivo
Kuponi/dividende	
10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda/kupon Promjenjiva dividenda
11.	Kuponska stopa i povezani indksi Nije primjenjivo
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende Ne
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona Djelimično diskreciono pravo
13.2.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona Djelimično diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup Ne
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi Nekumulativne
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument Nekonvertibilan
17.	Ako je konvertibilan, uslovi, pod kojima može doći do konverzije Nije primjenjivo
18.	Ako je konvertibilan, djelimično ili u cijelosti Nije primjenjivo
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije Nije primjenjivo
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija Nije primjenjivo
21.	Ako je konvertibilan, instrument, u koji se konvertuje Nije primjenjivo
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta, u koji se konvertuje Nije primjenjivo
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti Da
24.	Ako postoje mogućnosti smanjenja vrijednosti, uslovi, pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti Mogućnost smanjenja propisana je Zakonom o privrednim društvima Republike Srpske, a provodi se na osnovu odluke Skupštine akcionara, uz prethodnu saglasnost Agencije za bankarstvo RS i Komisije za hartije od vrijednosti RS.
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti Djelimično
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno Trajno
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizma povećanja vrijednosti Nije primjenjivo

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata	
Br.	Stavka
28.	Vrste instrumenata, koji će se, u slučaju likvidacije ili stečaja, isplaćivati neposredno prije izvedenog instrumenta
	Nije primjenjivo
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata
	Nije primjenjivo
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike
	Nije primjenjivo

2.6. Kapitalni zahtjevi i adekvatnost kapitala

U skladu sa propisima ABRS banke vrše obračun kapitalnih zahtjeva za:

- kreditne rizike,
- iznos namirenja/isporuke,
- tržišne rizike:
 - specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata,
 - velike izloženosti, koje prekoračuju ograničenja definisana Odlukom o velikim izloženostima,
 - devizni rizik,
 - robni rizik i
- operativne rizike.

Prema regulativi ABRS, koja je strožija od regulative Evropske Unije, minimalne propisane stope, koje banke moraju ispunjavati u svakom trenutku su:

- stopa redovnog osnovnog kapitala od 6,75%,
- stopa osnovnog kapitala od 9% i
- stopa regulatornog kapitala od 12%.

Na svaku od gorenavedenih stopa propisano je kontinuirano održavanje zaštitnog sloja za očuvanje kapitala u visini od 2,5%.

Pored navedenih propisanih stopa, predviđeni su (ali još nisu propisani) zahtjevi za ostale zaštitne slojeve kapitala, odnosno za kombinovani zaštitni sloj, koji predstavlja minimalni redovni osnovni kapital, uvećan za zaštitni sloj za očuvanje kapitala i uvećan za sljedeće zaštitne slojeve, u zavisnosti od toga šta je primjenjivo i to:

- kontraciklični zaštitni sloj specifičan za banku,
- zaštitni sloj za sistemski važnu banku (propisan u rasponu od 0% do 2% i biće propisan pojedinačno za svaku banku nakon što ABRS rangira banke prema sistemskom značaju), i
- zaštitni sloj za sistemski rizik.

2.6.1. Iznosi kapitalnih zahtjeva i stope kapitala

U narednoj tabeli su dati iznosi kapitalnih zahtjeva i stope kapitala:

- u 000 KM -

Adekvatnost kapitala		
Br.	Stavka	Iznos
1.	Izloženost prema centralnim vladama ili centralnim bankama	
2.	Izloženost prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	9 338
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora	280
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	
5.	Izloženost prema međunarodnim organizacijama	
6.	Izloženost prema institucijama	5 969
7.	Izloženost prema privrednim društvima	18 755
8.	Izloženost prema stanovništvu	31 067
9.	Izloženost obezbjeđena nekretninama	24 544

Adekvatnost kapitala		
Br.	Stavka	Iznos
10.	Izloženost u statusu neizmirenja obaveza	225
11.	Visokorizične izloženosti	
12.	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica	
13.	Izloženost prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	
14.	Izloženost u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima	
15.	Izloženost na osnovu vlasničkih ulaganja	30
16.	Ostale izloženosti	4 090
17.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/ispоруke	
18.	Kapitalni zahtjevi za tržišni rizik	
18.1.	Kapitalni zahtjevi za specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata	
18.2.	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti, koje prekoračuju ograničenja definisana Odlukom o velikim izloženostima	
18.3.	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik	1 671
18.4.	Kapitalni zahtjevi za robni rizik	
19.	Kapitalni zahtjevi za operativni rizik	10 017
20.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	22,46%
21.	Stopa osnovnog kapitala	22,46%
22.	Stopa regulatornog kapitala	23,51%

Sve stope kapitala sa 31.12.2020. godine su iznad regulatornih minimuma.

2.6.2. Ukupna i prosječna izloženost Banke

Ukupna neto izloženost kreditnom riziku, izračunata kao bruto izloženost umanjena za ispravke vrijednosti na bilansnu aktivu i rezervisanja na vanbilansnu aktivu, obračunata u skladu sa MSFI, odnosno u skladu sa Odlukom ABRS o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju kreditnih gubitaka, te prosječna neto izloženost tokom perioda, izračunata kao aritmetički prosjek kvartalnih neto izloženosti tokom 2020. godine, su prikazani u tabeli ispod:

- u 000 KM -

Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti			
Br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženost i na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1.	Izloženost prema centralnim vladama ili centralnim bankama	255 677	208 446
2.	Izloženost prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	364 439	359 372
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora	76 209	72 954
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama		
5.	Izloženost prema međunarodnim organizacijama		
6.	Izloženost prema institucijama	166 860	156 343
7.	Izloženost prema privrednim društvima	284 490	276 997
8.	Izloženost prema stanovništvu	368 246	383 161
9.	Izloženost obezbijeđena nekretninama	302 867	295 370
10.	Izloženost u statusu neizmirenja obaveza	1 911	4 067
11.	Visokorizične izloženosti		
12.	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica		
13.	Izloženost prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom		
14.	Izloženost u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima		
15.	Izloženost na osnovu vlasničkih ulaganja	248	212
16.	Ostale izloženosti	67 890	62 656
		1 888 837	1 819 579

2.6.3. Geografska podjela izloženosti

- u 000 KM -

Br.	Vrsta izloženosti	BiH	Austrija	Italija	Njemačka	Belgija	Amerika	Češka	Španija	Hrvatska	Danska	Švedska	Srbija	Norveška	Rusija	Ukupno
1.	Izloženost prema centralnim vladama ili centralnim bankama	255 677														255 677
2.	Izloženost prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	364 439														364 439
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora	76 209														76 209
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama															0
5.	Izloženost prema međunarodnim organizacijama															0
6.	Izloženost prema institucijama	15 922	3 206	61 143	20 717	29 275	8 640	8 685	816	442	160	237	3 397	171	14 047	166 860
7.	Izloženost prema privrednim društvima	284 490														284 490
8.	Izloženost prema stanovništvu	368 246														368 246
9.	Izloženost obezbjeđena nekretninama	302 867														302 867
10.	Izloženost u statusu neizmirenja obaveza	1 911														1 911
11.	Visokorizične izloženosti															0
12.	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica															0
13.	Izloženost prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom															0
14.	Izloženost u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima															0
15.	Izloženost na osnovu vlasničkih ulaganja	248														248
16.	Ostale izloženosti	67 890														67 890
Ukupno		1 737 899	3 206	61 143	20 717	29 275	8 640	8 685	816	442	160	237	3 397	171	14 047	1 888 837

Izvještaj o podacima i informacijama 48

2.6.5. Preostala ročnost izloženosti druge ugovorne strane

- u 000 KM -

Preostali rok do dospeljeća svih izloženosti (neto vrijednost izloženosti)						
Br.	Kategorija izloženosti	<= 1 god	>1<5 god	>5 god	Nije navedeno dospeljeće	Ukupno
1.	Izloženost prema centralnim vladama ili centralnim bankama	255 677				255 677
2.	Izloženost prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	31 187	239 577	93 676		364 439
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora	0	22 410	53 799		76 209
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama					0
5.	Izloženost prema međunarodnim organizacijama					0
6.	Izloženost prema institucijama	166 860				166 860
7.	Izloženost prema privrednim društvima	152 479	90 473	41 538		284 490
8.	Izloženost prema stanovništvu	61 107	115 695	191 444		368 246
9.	Izloženost obezbijedena nekretninama	81 492	61 996	159 379		302 867
10.	Izloženost u statusu neizmirenja obaveza	183	792	935		1 911
11.	Visokorizične izloženosti					0
12.	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica					0
13.	Izloženost prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom					0
14.	Izloženost u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima					0
15.	Izloženost na osnovu vlasničkih ulaganja			248		248
16.	Ostale izloženosti				67 890	67 890
Ukupno		748 984	530 943	541 020	67 890	1 888 837

2.6.6. Bruto izloženosti po značajnim privrednim granama

- u 000 KM -

Izloženost prema značajnoj grani privrede								
Br.	Izloženosti	Izloženosti kod kojih su izvršene ispravke vrijednosti, odnosno umanjene vrijednosti (izloženost u statusu neizmirenja obaveza)	Ispravke vrijednosti za izloženost u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Izloženost koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženost koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ukupan iznos obračunatih regulatornih rezervi
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	30	30	134	17	9.664	188	218
2.	Vađenje ruda i kamena	395	378	56	47	2.434	9	387
3.	Prerađivačka industrija	2.499	2.216	3.792	1.622	150.817	6.077	8.293
4.	Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	0	0	340	15	10.878	453	453
5.	Snabdjevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	0	0	27	0	2.035	73	73
6.	Građevinarstvo	0	0	399	10	62.977	700	700
7.	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikla	3.797	3.797	6.008	3.558	149.621	2.680	6.477
8.	Saobraćaj i skladištenje	0	0	530	15	41.553	382	382
9.	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	0	0	16	0	6.595	1.499	1.499
10.	Informacije i komunikacije	0	0	2	0	46.336	158	158
11.	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0	0	52	0	433.701	1.046	1.046
12.	Poslovanje nekretninama	0	0	14	0	702	3	3
13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	0	0	100	1	4.172	20	21
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	5	5	0	0	2.010	2	7
15.	Javna uprava i odbrana;obavezno socijalno osiguranje	0	0	259	2	412.358	991	991
16.	Obrazovanje	0	0	4	0	103	0	0
17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	0	0	40	0	30.845	863	863
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	0	0	0	0	3.016	1	1
19.	Ostale uslužne djelatnosti	0	0	4	0	181	7	7
20.	Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca; djelat.domaćinstava, koja proizvode razl.robu i obavljaju raz. usluge za sopstv.upotrebu	0	0	0	0	0	0	0
21.	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i organa	0	0	0	0	0	0	
22.	Ostalo neraspoređeno	18.052	16.441	10.234	7.105	545.171	13.092	29.533
Ukupno		24.778	22.868	22.010	12.394	1.915.170	28.244	51.112

Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja i njihova ispravka su prikazani u ukupnom iznosu, a takođe su uključeni i u odgovarajućim kolonama izloženosti i ispravki vrijednosti u statusu neizmirenja obaveza i izloženosti, koje nisu u statusu neizmirenja obaveza.

2.6.7. Promjene po ispravkama vrijednosti tokom perioda

- u 000 KM -

	Ispravke vrijednosti* za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti *za izloženosti, koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1. Početno stanje	44.995	26.604
2. Nova ispravka vrijednosti tokom perioda**	6.089	10.110
3. Iznos ukinutih ispravki vrijednosti***	(28.216)	(8.470)
4. Završno stanje	22.868	28.244

Napomene:

* Ispravke vrijednosti predstavljaju ukupan iznos očekivanih kreditnih gubitaka – ECL (Expected Credit Loss) i uključuju ispravke vrijednosti na bilansnu izloženost i rezervisanja na vanbilansnu izloženost

** Nova ispravka vrijednosti tokom perioda uključuje nove ispravke tokom 2020. godine iskazane kao neto efekat u Bilansu uspjeha u iznosu od 11.123 hiljade KM i efekat prve primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka preko kapitala u iznosu od 5.076 hiljada KM

***Iznos ukinutih ispravki uključuje otpise (računovodstveni i trajni) i transfere između statusa izmirenja i neizmirenja za koje je ECL formiran preko kapitala.

2.6.8. Izloženosti prije i poslije korišćenja kreditne zaštite

- u 000 KM -

Izloženosti prije i poslije korišćenja kreditne zaštite		Vrijednosti neto izloženosti prije korišćenja kreditne zaštite		Vrijednosti neto izloženosti poslije korišćenja kreditne zaštite	
Br.	Kategorija izloženosti	Izloženosti, koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti, koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1.	Izloženost prema centralnim vladama ili centralnim bankama	255 677		255 677	
2.	Izloženost prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	364 439		468 143	
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora	76 209		2 546	
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama				
5.	Izloženost prema međunarodnim organizacijama				
6.	Izloženost prema institucijama	166 860		174 297	
7.	Izloženost prema privrednim društvima	284 490		224 256	
8.	Izloženost prema stanovništvu	368 246		366 049	
9.	Izloženost obezbijeđena nekretninama	302 867		301 729	
10.	Izloženost u statusu neizmirenja obaveza		1 911		1 911
11.	Visokorizične izloženosti				
12.	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica				
13.	Izloženost prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom				
14.	Izloženost u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima				
15.	Izloženost na osnovu vlasničkih ulaganja	248		248	
16.	Ostale izloženosti	67 890		93 980	
	Ukupno	1 886 926	1 911	1 886 926	1 911

2.6.9. Informacije o finansijskoj poluzi

Vrijednosti izloženosti	Iznos
Finansijski derivati: sadašnji trošak zamjene	0
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10% u skladu s članom 37. stav 8. tačka 1. Odluke o izračunu kapitala banke	176
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 20% u skladu s članom 37. stav 8. tačka 2. Odluke o izračunu kapitala banke	24 704
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 50% u skladu s članom 37. stav 8. tačka 3. Odluke o izračunu kapitala banke	57 401
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 100% u skladu s članom 37. stav 8. tačka 4. Odluke o izračunu kapitala banke	0
Ostala imovina	1 662 225
(-) Iznos odbitnih stavki aktive - osnovni kapital - u skladu sa članom 37. stav 3. Odluke o izračunavanju kapitala banke	(11 711)
Izloženost stope finansijske poluge - u skladu sa članom 37. stav 4. Odluke o izračunavanju kapitala banke	1 732 795
Kapital	
Osnovni kapital - u skladu sa članom 37. stav 3. Odluke o izračunavanju kapitala banke	209 279
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge - u skladu sa članom 37. stav 2. Odluke o izračunavanju kapitala banke	12,08%

2.7. Likvidnosni zahtjevi

Banka je obavezna da održava likvidnost u okvirima propisanim od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske i Centralne banke Bosne i Hercegovine:

- održavanje obavezne rezerve,
- održavanje dekadne i dnevne likvidnosti,
- ročna usklađenost finansijske aktive i pasive,
- koeficijent pokrića likvidnosti (LCR).

Počev od 31.03.2019. godine, Banka je u obavezi da izvještava Agenciju za bankarstvo Republike Srpske o koeficijentu pokrića likvidnosti na mjesečnom nivou.

Na dan 31. decembar 2020. godine koeficijent pokrića likvidnosti (LCR) iznosio je 218% (propisani minimum 100%).

Obrazac LCR		
Broj	Stavka	Iznos
1	Zaštitni sloj likvidnosti	401 235 927
2	Neto likvidnosni odlivi	184 110 697
3	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	218%
Izračunavanje brojioca		
4	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta (u skladu s članom 24. Odluke): neprilagođen	401 235 927
5	Odlivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1a, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
6	Prilivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta, koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
7	Obezbijeđeni odlivi novca, koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
8	Obezbijeđeni prilivi novca, koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
9	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1m isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	401 235 927
10	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta u skladu s članom 24 Odluke: neprilagođena	0
11	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
12	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, koje dospijevaju u roku od 30 dana	0

Obrazac LCR		
Broj	Stavka	Iznos
Izračunavanje brojioca		
13	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	0
14	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "nakon primjene gornje granice"	0
15	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta	0
16	Vrijednost imovine nivoa 2a u skladu s članom 24. Odluke: neprilagođena	0
17	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a, koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
18	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a, koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
19	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	0
20	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	0
21	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	0
22	Vrijednost imovine nivoa 2b u skladu s članom 24. Odluke: neprilagođena	0
23	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b, koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
24	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b, koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
25	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	0
26	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	0
27	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	0
28	Iznos viška likvidne imovine	0
29	Zaštitni sloj likvidnosti	401 235 927
Izračunavanje imenioca		
30	Ukupni odlivi	365 727 857
31	Potpuno izuzeti prilivi	0
32	Prilivi, na koje se primjenjuje gornja granica od 90%	0
33	Prilivi, na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	181 617 160
34	Smanjenje za potpuno izuzete prilive	0
35	Smanjenje za prilive, na koje se primjenjuje gornja granica od 90%	0
36	Smanjenje za prilive, na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	181 617 160
37	Neto likvidnosni odliv	184 110 697

2.8. Založena i nezaložena imovina

Založena i nezaložena imovina Banke		
Vrsta imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost založene imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost nezaložene imovine
Dati krediti	241	980 678
Ulađanje u dužničke instrumente	-	236 574
Ulađanje u vlasničke instrumente	-	248
Ostalo	-	493 124
UKUPNO	241	1 710 624

Poslovna mreža UniCredit Bank a.d. Banja Luka na dan 31.12.2020.

Filijala	Adresa	Grad	Broj telefona:
BESPLATNA INFO LINIJA			080/051-051
BANJALUČKO-PRIJEDORSKA REGIJA			
FILIJALA BANJA LUKA	Marije Bursać 7	Banja Luka	051/243-200
FILIJALA BANJA LUKA 2	Jevrejska 50	Banja Luka	051/246-662
FILIJALA BANJA LUKA 3	Carice Milice 2	Banja Luka	051/246-645
FILIJALA BANJA LUKA 4	Bulevar srpske vojske 8	Banja Luka	051/243-441
FILIJALA ČELINAC	Kralja Petra I Karađorđevića 65	Čelinac	051/551-144
FILIJALA KOTOR VAROŠ	Cara Dušana 28	Kotor Varoš	051/783-260
FILIJALA MRKONJIĆ GRAD	Svetog Save 13	Mrkonjić Grad	050/211-190
FILIJALA ŠIPOVO	Prve šipovačke brigada 1	Šipovo	050/371-337
FILIJALA PRIJEDOR	Vožda Karađorđa 9	Prijedor	052/240-381
FILIJALA KOZARAC	Maršala Tita bb	Kozarac	052/346-052
FILIJALA NOVI GRAD	Karađorđa Petrovića 33	Novi Grad	052/751-956
FILIJALA KOZARSKA DUBICA	Svetosavska 41	Kozarska Dubica	052/416-346
DOBOJSKO-GRADIŠKA REGIJA			
FILIJALA LAKTAŠI	Karađorđeva 63	Laktaši	051/532-215
FILIJALA GRADIŠKA	Vidovdanska bb	Gradiška	051/813-412
FILIJALA SRBAC	Mome Vidovića 17	Srbac	051/740-251
FILIJALA DOBOJ	Karađorđeva 1	Doboj	053/241-200
FILIJALA TESLIĆ	Svetog Save 77	Teslić	053/431-501
FILIJALA DERVENTA	Kralja Petra 1 Karađorđevića bb	Derventa	053/312-211
FILIJALA ŠAMAC	Svetosavska 9	Šamac	054/611-843
FILIJALA BROD	Jovana Raškovića bb	Brod	053/621-491
FILIJALA PRNJAVOR	Svetog Save 25	Prnjavor	051/660-295
SARAJEVSKO-BIJELJINSKA REGIJA			
FILIJALA BIJE LJINA	Patrijarha Pavla 3a	Bijeljina	055/221-280
FILIJALA UGLJEVIK	Ulica Ćirila i Metodija bb	Ugljevik	055/771-302
FILIJALA ZVORNIK	Karađorđeva bb	Zvornik	056/214-147
FILIJALA SREBRENICA	Vase Jovanovića 32	Srebrenica	056/440-269
FILIJALA BRATUNAC	Svetog Save bb	Bratunac	056/490-178
FILIJALA PALE	Milana Simovića bb	Pale	057/203-022
FILIJALA LUKAVICA	Spasovdanska 31	Lukavica	057/318-299
FILIJALA SOKOLAC	Cara Lazara bb	Sokolac	057/401-061
FILIJALA ROGATICA	Srpski sloge bb	Rogatica	058/420-092
FILIJALA VLASENICA	Svetosavska 82	Vlasenica	056/734-318
TREBINJSKO-FOČANSKA REGIJA			
FILIJALA TREBINJE	Kralja Petra Prvog Oslobođioca br. 22	Trebinje	059/270-628
FILIJALA BILEČA	Kralja Aleksandra 14	Bileća	059/370-066
FILIJALA GACKO	Trg Save Vladislavića bb	Gacko	059/490-351
FILIJALA NEVESINJE	Nevesinjskih ustanika 27	Nevesinje	059/610-471
FILIJALA FOČA	Njegoševa 10	Foča	058/220-972

Skraćenice korištene u Izvještaju:

ABRS	Agencija za bankarstvo Republike Srpske
ALCO	Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (<i>Asset Liability Committee</i>)
ALM	Upravljanje aktivom i pasivom (<i>Asset Liability Management</i>)
BPV	Vrijednost baznog boda (<i>Basis-Point-Value</i>)
CET1	Redovni osnovni kapital (<i>Common Equity Tier1 Capital</i>)
CFO	Član Uprave za upravljanje finansijama
CPV	Kreditna vrijednost boda (<i>Credit-Point-Value</i>)
CRO	Član Uprave za upravljanje rizicima
DQ	Kvalitet podataka (<i>Data Quality</i>)
EAD	Izloženost u momentu neizvršenja (<i>Exposure at Default</i>)
ECB	Evropska centralna banka (<i>European Central Bank</i>)
ECL	Očekivani kreditni gubitak (<i>Expected Credit Loss</i>)
EL	Očekivani gubitak (<i>Expected Loss</i>)
EV	Ekonomska vrijednost (<i>Economic Value</i>)
FTE	Radnici sa punim radnim vremenom (<i>Full Time Employees</i>)
GTB	Globalno transakciono bankarstvo (<i>Global Transaction Banking</i>)
GSB	Alat za odobravanje rejtinga klijenata
IDL	Rizik dnevne likvidnosti (<i>Intraday Liquidity</i>)
IC	Interni kapital (<i>Internal Capital</i>)
ICAAP	Interna procjena adekvatnosti kapitala
ICRS	Izvještaj o strategijama po industrijskim sektorima
ILAAP	Interna procjena adekvatnosti likvidnosti
IRRBB	Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (<i>Interest Rate Risk in the Banking Book</i>)
KM	Konvertibilna marka
KPI	Ključni pokazatelji performansi (<i>Key Performance Indicators</i>)
LCR	Racio likvidnosne pokrivenosti (<i>Liquidity Coverage Ratio</i>)
LGD	Očekivani gubitak (<i>Loss Given Default</i>)
LLP	Rezervisanja za kreditne gubitke (<i>Loan Loss Provisions</i>)
LVL	Nivo upozorenja o gubitku (<i>Loss Warning Level</i>)
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja
NBCO	Neobavezujuće kreditno mišljenje (<i>Non-Binding Credit Opinion</i>)
NII	Neto kamatni prihod (<i>Net Interest Income</i>)
NPE	Izloženost u neizvršenju (<i>Non-Performing Exposure</i>)
OKR	Odobrovanje kreditnog rizika
PD	Vjerovatnoća neizvršenja (<i>Probability of Default</i>)
PDL alat	Rana identifikacija anomalija (engl. <i>Pre-Delinquency</i>),
PDV	Porez na dodatu vrijednost
RAF	Okvir apetita za rizik (<i>Risk Appetite Framework</i>)
RAS	Izjava o apetitu za rizik (<i>Risk Appetite Statement</i>)
RP	Plan oporavka (<i>Recovery Plan</i>)
RR	Izvještaj o rizicima (<i>Risk Report</i>)
RTC	Kapacitet za preuzimanje rizika (<i>Risk Take Capacity</i>)
RWA	Rizikom ponderisana aktiva (<i>Risk Weighted Assets</i>)
STA	Standardni pristup
STWL	Nivo upozorenja za stres test (<i>Stress Test Warning Level</i>)
SVaR	Stresirana vrijednost u riziku (<i>Stressed Value-at-Risk</i>)
T1	Osnovni kapital (<i>Tier1 capital</i>)
UCI	UniCredit
USP	Upravljanje specijalnim plasmanima
VaR	Vrijednost u riziku (<i>Value-at-Risk</i>)
WL	Lista za praćenje (<i>Watch List</i>)

